

ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

PANTEION UNIVERSITY OF SOCIAL AND POLITICAL SCIENCES

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

«ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ»

Κατηγορώντας το θύμα: Σεξισμός, πίστη στους έμφυλους ρόλους και στάσεις
απέναντι στις γυναικοκτονίες

Blaming the victim: Sexism, belief in gender roles and attitudes towards femicides

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Αλεξάνδρα Χαντζή

Μεταπτυχιακή φοιτήτρια: Πανωραία Βαδάση- Γκουρλια

ΑΜ: 0621Μ001

Αθήνα, 2022-2023

Τριμελής επιτροπή

Αλεξάνδρα Χαντζή, Καθηγήτρια Παντείου Πανεπιστημίου (Επιβλέπουσα)

Γεράσιμος Προδρομίτης, Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου

Ξένια Χρυσοχόου, Καθηγήτρια Παντείου Πανεπιστημίου

Copyright © Πανωραία Βαδάση Γκούρλια, 2023

All rights reserved. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας διπλωματικής εργασίας εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της διπλωματικής εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα.

Η έγκριση της διπλωματικής εργασίας από το Πάντειον Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών δεν δηλώνει αποδοχή των γνώμων του συγγραφέα.

Ευχαριστίες

Έχοντας ολοκληρώσει την παρούσα διπλωματική εργασία, αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω τα άτομα που αισθάνθηκα σύμμαχους στην συγκεκριμένη προσπάθεια, και που θεωρώ ότι χωρίς την βοήθεια τους, το αποτέλεσμα δεν θα ήταν το ίδιο.

Αρχικά θα ήθελα να ευχαριστήσω την Επιβλέπουσα Καθηγήτρια μου, κυρία Αλεξάνδρα Χαντζή για τον χρόνο της, τις κατευθυντήριες γραμμές, τις εύστοχες συμβουλές και την υποστηρικτική στάση που μου προσέφερε για να διεκπεραιώσω την έρευνα μου. Παράλληλα θα ήθελα να ευχαριστήσω και του άλλους δύο καθηγητές του Π.Μ.Σ «Κοινωνική Ψυχολογία Συγκρούσεων», κύριο Γεράσιμο Προδρομίτη και κυρία Ξένια Χρυσοχόου, καθώς και την Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια - Διδάσκουσα κυρία Κατερίνα Καραγεώργου.

Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω τους γονείς μου, τους φίλους μου και τις φίλες μου που άντεξαν τις δυσκολίες στις οποίες τους επέβαλα, όπως και τα άτομα που συμμετείχαν στην πιλοτική μου έρευνα. Ειδικό ευχαριστώ στον Γιώργο, στην Δανάη, στην Τάνια και στην Σοφία.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	8
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	15
ΜΕΘΟΔΟΣ.....	22
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	31
ΣΥΖΗΤΗΣΗ.....	46
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ.....	53
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	60

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι γυναικοκτονίες αποτελούν ένα φαινόμενο που παρατηρείται σε παγκόσμιο και τοπικό επίπεδο. Στην Ελλάδα, οι γυναικοκτονίες αποτελούν ένα εξαιρετικά επίκαιρο θέμα, παρόλα αυτά υπάρχει σημαντική έλλειψη επίσημων στατιστικών δεδομένων και κοινωνικών ερευνών που τις μελετούν. Η παρούσα ερευνητική εργασία αφορά κυρίως την διερεύνηση των στάσεων απέναντι στις γυναικοκτονίες καθώς και την μελέτη του φαινομένου της επίρριψης ευθυνών στο θύμα σε περιπτώσεις γυναικοκτονιών. Πιο συγκεκριμένα μελετάται αν συγκεκριμένα ατομικά χαρακτηριστικά ενός υποκειμένου επιδρούν στις στάσεις που θα διαμορφώσει για το φαινόμενο. Τα ατομικά χαρακτηριστικά που μελετήθηκαν ήταν ο εχθρικός σεξισμός, ο καλοπροαίρετος σεξισμός, η πίστη στους έμφυλους ρόλους και η έμφυλη ταυτότητα συμμετέχοντα. Όσον αφορά τις στάσεις απέναντι στις γυναικοκτονίες, τα αποτελέσματα τις διέκριναν σε τρεις διαστάσεις: την πατριαρχία, την ψυχοπαθολογία του θύτη και τις άλλες παραμέτρους. Παράλληλα διερευνάται αν συγκεκριμένα ατομικά χαρακτηριστικά ενός υποκειμένου αλληλεπιδρούν με τον έμφυλο ρόλο του θύματος προς την επίρριψη ευθυνών στο θύμα. Ο έμφυλος ρόλος θύματος αποτέλεσε τον πειραματικό χειρισμό της έρευνας και βάσει αυτού δημιουργήθηκαν δύο συνθήκες: η συνθήκη του παραδοσιακού έμφυλου ρόλου και η συνθήκη του μη παραδοσιακού έμφυλου ρόλου. Οι 293 συμμετέχοντες κατανεμήθηκαν τυχαία στις δύο συνθήκες. Οι αναλύσεις πολλαπλής παλινδρόμησης και που διενεργήθηκαν υποστήριξαν επίδραση των ατομικών χαρακτηριστικών (εκτός από τον καλοπροαίρετο σεξισμό) στις διαστάσεις των στάσεων. Επιπλέον οι αναλύσεις ρύθμισης έδειξαν ύπαρξη αλληλεπίδρασης των ατομικών χαρακτηριστικών με τον έμφυλο ρόλο θύματος ως προς την επίρριψη ευθυνών στο θύμα σε περίπτωση γυναικοκτονίας. Η παρούσα πειραματική και συναφειακή έρευνα υπόκειται σε κάποιους περιορισμούς, παρόλα αυτά δύναται να αποτελέσει πηγή έμπνευσης για μελλοντικές έρευνες, καθώς και για δράσεις με στόχο την πρόληψη της έμφυλης βίας, οι οποίες συζητιούνται στο τέλος.

Λέξεις – Κλειδιά: Γυναικοκτονίες, εχθρικός σεξισμός, καλοπροαίρετος σεξισμός, πίστη στους έμφυλους ρόλους, έμφυλες ταυτότητες, έμφυλοι ρόλοι, στάσεις, επίρριψη ευθυνών στο θύμα.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι δολοφονίες γυναικών είναι μια πραγματικότητα τόσο σε παγκόσμιο, όσο και σε τοπικό επίπεδο. Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία που προσφέρει ο οργανισμός «HE Γυναίκες» (2022), το 2021 δολοφονήθηκαν παγκοσμίως 45.000 γυναίκες από τον ρομαντικό τους σύντροφο ή από άλλο μέλος της οικογένειάς τους (πατέρα, αδερφό, θείο). Η Ασία κατέγραψε τον μεγαλύτερο αριθμό δολοφονιών γυναικών από συντρόφους και οικογένεια με περίπου 17.800 θύματα. Ακολουθεί η Αφρική με 17.200 θύματα, η Αμερική με 7.500, η Ευρώπη με 2.500 και τέλος η Ωκεανία με 300. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, η συλλογή ορθών δεδομένων και η μελέτη του φαινομένου είναι εξαιρετικά δύσκολη, λόγω της ελλειπούς καταγραφής δεδομένων από τους φορείς (αστυνομία- νοσοκομεία). Για τον λόγο αυτό υπολογίζεται ότι ο αριθμός των δολοφονιών γυναικών από σύντροφο ή μέλος της οικογένειάς τους, είναι αρκετά μεγαλύτερος από τα παραπάνω δεδομένα. Ο ΠΟΥ και το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Έμφυλη Ισότητα χρησιμοποιούν επίσημα τον όρο γυναικοκτονία και αναγνωρίζουν την έμφυλη διάστασή του αποδίδοντας τις δολοφονίες των γυναικών σε έμφυλα κίνητρα σχετικά με την κοινωνική ισχύ.

Ωστόσο παρά την αναγνώριση του φαινομένου από την επιστημονική κοινότητα και παρά την κρισιμότητα που παρουσιάζουν τα στατιστικά δεδομένα, είναι γεγονός ότι κανένα Ευρωπαϊκό κράτος δεν έχει νόμιμη αναγνώριση του όρου, δυσκολεύοντας με αυτόν τον τρόπο την καταγραφή, την κατανόηση των κινήτρων και επομένως την πρόληψη. Παρόλο που επίσημοι οργανισμοί πλαισιώνουν τις γυναικοκτονίες με το ευρύτερο κοινωνικό φαινόμενο της έμφυλης βίας που προκύπτει από την κοινωνική ανισότητα, τόσο η διεθνής, όσο και η ελληνική ειδησεογραφία φαίνεται να χρησιμοποιεί για την αναφορά γυναικοκτονιών, γλωσσικές εκφράσεις που επιρρίπτουν ευθύνες στο θύμα άμεσα και έμμεσα, ενώ τις περιγράφουν ως μεμονωμένα προβλήματα, εκτός κοινωνικού πλαισίου και κοινωνικών επιπτώσεων (Taylor, 2009 - Richards et al., 2011 - Κούρου & Αθανασιάδου, 2022). Επιπλέον, η πλειονότητα της κοινωνίας φαίνεται να μην κατανοεί την έμφυλη διάσταση του φαινομένου, καθώς αδυνατεί να ταυτιστεί και να αποδεχτεί την επιβολή της πατριαρχίας που παραμένει κυρίαρχη ακόμα και σήμερα. Η αιτία αυτής της άγνοιας φαίνεται να εντοπίζεται στο γεγονός πως η πατριαρχία, ο σεξισμός και οι έμφυλοι ρόλοι είναι απόλυτα κανονικοποιημένα στοιχεία του συστήματος, καθιστώντας δύσκολη την αναγνώρισή τους. Σύμφωνα με την Λιάπη (2022), οι αγώνες του

γυναικείου κινήματος δεν κατάφεραν να επιφέρουν ριζικές κοινωνικές αλλαγές με αποτέλεσμα οι πατριαρχικές αντιλήψεις να εξακολουθούν να ασκούν βιοπολιτική σε ελληνικά και παγκόσμια πλαίσια. Οι Γκότσης, Κοσμάτος και Ταράσης (2022) αναφέρουν σε συνέντευξή τους: «Έχουμε την άποψη ότι υπάρχει ένα συλλογικό ασυνείδητο που κυριαρχείται από την πατριαρχία. Όλοι μας, άνδρες και γυναίκες, έχουμε εκπαιδευτεί στην πατριαρχία και την μεταφέρουμε από γενιά σε γενιά.»

Η παρούσα έρευνα προσπαθεί να διερευνήσει ακριβώς αυτό, δηλαδή την σχέση του σεξισμού, της πίστης στους έμφυλους ρόλους, καθώς και της έμφυλης ταυτότητας με τις στάσεις απέναντι στις γυναικοκτονίες. Ως στάσεις απέναντι στις γυναικοκτονίες εννοούνται οι αξιολογήσεις του φαινομένου ως προς το κοινωνικό πλαίσιο και προς τα κίνητρα του δράστη. Παράλληλα η έρευνα επιχειρεί να διερευνήσει και το φαινόμενο της επίρριψης ευθυνών στα θύματα γυναικοκτονιών, προσπαθώντας να εξετάσει πιθανούς προβλεπτικούς παράγοντες που οδηγούν σε αυτό. Οι παράγοντες που εξετάζονται είναι ο σεξισμός, η πίστη στους έμφυλους ρόλους, η έμφυλη ταυτότητα συμμετέχοντα και ο έμφυλος ρόλος θύματος. Για την καλύτερη κατανόηση της έρευνας αρχικά, είναι σημαντικό να αναλυθούν εννοιολογικά και θεωρητικά οι όροι που θα μας απασχολήσουν. Στην συνέχεια, θα γίνει αναφορά σε προηγούμενες ερευνητικές εργασίες και θα περιγραφούν εκτενώς τα ερευνητικά ερωτήματα και οι υποθέσεις της παρούσας έρευνας.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Σεξισμός

Ο σεξισμός αποτελείται από στάσεις, πεποιθήσεις, συμπεριφορές και πρακτικές σε ατομικό, θεσμικό και κοινωνικό επίπεδο που περιλαμβάνουν αρνητικές αξιολογήσεις ανθρώπων ή προωθούν άνιση μεταχείριση με βάση την έμφυλη ταυτότητα. Εξ ορισμού, ο σεξισμός μπορεί να κατευθυνθεί τόσο σε γυναίκες όσο και σε άνδρες. Ωστόσο, οι περισσότερες ψυχολογικές έρευνες επικεντρώνονται στον σεξισμό που κατευθύνεται στις γυναίκες. Αν και οι σχέσεις μεταξύ των δύο φύλων, ως συνέπεια πολιτιστικών, πολιτικών και κοινωνικών κινήσεων, έχουν μετατοπιστεί από τη σημαντική ανισότητα στην αναδυόμενη ισότητα, ιδίως σε οικονομικά πλουσιότερες χώρες, οι ισότιμοι κανόνες δεν έχουν οδηγήσει σε πλήρη ισότητα των φύλων (Levine & Hogg, 2010).

Σύμφωνα με τους Benokraitis και Feagin (1986, 1995) υπάρχουν τρεις τύποι σεξισμού που απεικονίζουν την εκδήλωση της έμφυλης διάκρισης στο σημερινό μας κοινωνικοπολιτικό κλίμα. Αυτοί οι τρεις τύποι είναι ο φανερός, ο συγκαλυμμένος και ο διακριτικός σεξισμός. Ο φανερός (overt) σεξισμός ορίζεται ως «η άνιση και επιβλαβής μεταχείριση των γυναικών που είναι άμεσα εμφανής, ορατή και παρατηρήσιμη και μπορεί εύκολα να καταγραφεί» (Benokraitis & Feagin, 1986). Ο συγκαλυμμένος (covert) σεξισμός περιλαμβάνει την άνιση και βλαβερή μεταχείριση γυναικών και ανδρών με κρυφό ή υποδόριο τρόπο. Ο διακριτικός (subtle) σεξισμός χαρακτηρίζεται από ανοιχτά άνιση και βλαβερή μεταχείριση των γυναικών που περνά απαρατήρητη επειδή έχει κανονικοποιηθεί.

Οι Swim, Aikin & Hunter (1995) κάνουν λόγο για τον σύγχρονο σεξισμό, που αντιπροσωπεύει τις τρέχουσες εκδηλώσεις του σεξισμού, περιλαμβάνει τόσο παλαιότερες, εμφανείς μορφές σεξισμού όσο και πιο λεπτές και λιγότερο συχνά αναγνωρισμένες εκφράσεις. Ο σύγχρονος σεξισμός ορίζεται από την άρνηση δομικών διακρίσεων κατά των γυναικών. Παρόλο που οι σύγχρονοι σεξιστές δεν υποτιμούν ρητά τις γυναίκες, η άρνηση τους για ύπαρξη έμφυλων διακρίσεων κατά των γυναικών τους επιτρέπει να υπονοήσουν με λεπτό τρόπο ότι τα αίτια της κοινωνικής στασιμότητας των γυναικών οφείλονται στις αδυναμίες των ίδιων των γυναικών, αναπαράγοντας την πεποίθηση ότι η λήψη περαιτέρω μέτρων για την πρόοδο των γυναικών

είναι άχρηστη και ξεπερασμένη (Swim, Aikin, Hall, & Hunter, 1995). Η επίσημη κλίμακα μέτρησης του σύγχρονου σεξισμού (Modern Sexism Scale), δημιουργήθηκε από τους Swim, Aikin, Hall, & Hunter (1995).

Οι Glick & Fiske (1996), υποστηρίζοντας ότι όλες οι προηγούμενες κλίμακες μέτρησης σεξισμού εντοπίζουν μόνο τις παραδοσιακές σεξιστικές στάσεις προτείνουν έναν νέο ορισμό για τον σεξισμό: τον αμφίθυμο σεξισμό, διακρίνοντας τον σε δύο κατηγορίες, στον εχθρικό σεξισμό (hostile sexism) και στον καλοπροαίρετο σεξισμό (benevolent sexism). Ο εχθρικός σεξισμός αφορά παραδοσιακές στάσεις προκατάληψης απέναντι στις γυναίκες, οι οποίες είναι σύμφωνες με τον κλασσικό ορισμό του Allport (1954) για την προκατάληψη. Ο καλοπροαίρετος σεξισμός έχει πιο θετικό τόνο, αλλά εξακολουθεί να αφορά μεροληπτικές στάσεις απέναντι στις γυναίκες, καθώς οι γυναίκες αντιμετωπίζονται με βάση τα έμφυλα στερεότυπα και τους έμφυλους ρόλους. Ο αμφίθυμος σεξισμός υπάρχει σε περιπτώσεις που τα υποκείμενα διατηρούν τόσο στάσεις εχθρικού όσο και καλοπροαίρετου σεξισμού. Οι Glick και Fiske (1996) ανέπτυξαν το Ερωτηματολόγιο Αμφίθυμου Σεξισμού (ASI) για την αξιολόγηση τόσο του εχθρικού όσο και του καλοπροαίρετου. Σε αυτήν την μέτρηση, ο εχθρικός σεξισμός είναι συνάρτηση του κυρίαρχου πατερναλισμού (π.χ. οι γυναίκες χρειάζονται μια κυρίαρχη ανδρική φιγούρα), της ανταγωνιστικής έμφυλης διαφοροποίησης (π.χ. μόνο οι άνδρες μπορούν να κυβερνήσουν γιατί μόνο αυτοί έχουν τα απαραίτητα χαρακτηριστικά) και ετεροφυλοφιλική εχθρότητα (π.χ. αδυναμία διαχωρισμού των συναισθημάτων σεξουαλικής έλξης προς τις γυναίκες από την ανάγκη να κυριαρχήσουν πάνω τους). Ο καλοπροαίρετος σεξισμός συνδέεται με μια πιο θετική εκδοχή αυτών των τριών διαστάσεων: τον προστατευτικό πατερναλισμό (π.χ. γυναίκες πρέπει να αγαπιούνται και να λατρεύονται), την συμπληρωματική έμφυλη διαφοροποίηση (π.χ. τα χαρακτηριστικά των γυναικών συμπληρώνουν τα χαρακτηριστικά των ανδρών) και την ετεροφυλοφιλική οικειότητα (π.χ. η σεξουαλική έλξη είναι μια επιθυμία για εγγύτητα).

Μια ενδιαφέρουσα παρατήρηση σε σχέση με τον αμφίθυμο σεξισμό, προέκυψε από έρευνα των Testoni και συνεργατών (2020), υποστήριξε ότι Ιταλοί άνδρες κατάδικοι για κακοποίηση γυναικών ή γυναικοκτονία είχαν ισχυρές πεποιθήσεις εχθρικού σεξισμού, οι οποίες μετά από ερευνητική παρέμβαση μετατράπηκαν σε πεποιθήσεις καλοπροαίρετου σεξισμού.

Πίστη στους έμφυλους ρόλους

Με μια ευρεία ανάλυση, η πίστη στους έμφυλους ρόλους ορίζεται ως «ένα σύνολο πεποιθήσεων και απόψεων για τους άνδρες και τις γυναίκες και για τις υποτιθέμενες ποιότητες της αρρενωπότητας και της θηλυκότητας» (Deaux & Kite, 1987). Αυτό το σύστημα πεποιθήσεων περιλαμβάνει στερεότυπες απόψεις για άνδρες και γυναίκες και στάσεις απέναντι σε κατάλληλους έμφυλους ρόλους, βασισμένες στην υπόθεση ότι η αρρενωπότητα και η θηλυκότητα είναι αυτοαποκλειόμενες έννοιες, οι οποίες υιοθετούνται απόλυτα από τα υποκείμενα ανάλογα με την έμφυλη τους ταυτότητα (Mencarini, 2014).

Για την καλύτερη κατανόηση της πίστης στους έμφυλους ρόλους, κρίνεται απαραίτητο να αναλυθούν εκτενώς οι έννοιες της έμφυλης διαφοροποίησης, των έμφυλων ταυτοτήτων, των έμφυλων ρόλων και των έμφυλων στερεοτύπων. Η έμφυλη διαφοροποίηση αναφέρεται στην διαφοροποίηση, δηλαδή στην κατηγοριοποίηση σε διαφορετικές «ομάδες», των ατόμων με βάση το φύλο τους, εννοώντας το βιολογικό (sex) και το κοινωνικό τους φύλο (gender). Σύμφωνα με τον Godelier (2003), η διαφοροποίηση σε «άρρεν» και «θήλυ» ξεπερνά τα όρια του ανθρώπινου κόσμου, καθώς αυτές οι κατηγορίες υπάρχουν και στο ζωικό και φυτικό κόσμο με λίγο πιο περίπλοκο τρόπο. Η ανθρωπότητα από την αρχή της ιστορίας της χωριζόταν πάντα σε αρσενικό και θηλυκό, σε άνδρες και γυναίκες. Τι σημαίνει όμως αυτή η διαφοροποίηση για τα σχηματιζόμενα υποκείμενα και γιατί συμβαίνει;

Σύμφωνα με τις θεωρίες της Judith Butler (1991) η οποία βασίστηκε σε θεωρίες του Foucault (1975), η έμφυλη διαφοροποίηση δεν είναι φυσική και διαμορφώθηκε τυχαία. Αντίθετα, χρησιμεύει ως εργαλείο ενός συστήματος δομών εξουσίας που προσπαθεί να αναπαραχθεί και να διατηρηθεί – δηλαδή ένα πατριαρχικό σύστημα υποχρεωτικής ετεροφυλοφιλίας στο οποίο οι γυναίκες χρησιμεύουν ως μέσο αναπαραγωγής στους άνδρες, ως οι μητέρες και οι γυναίκες τους. Η Butler αντιτίθεται στις ουσιοκρατικές θεωρίες σχετικά με την φυσικότητα της διχοτομίας του φύλου και εισάγει την έννοια της «επιτελεστικότητας». Σύμφωνα με την προσέγγιση της, το βιολογικό φύλο (sex) και η έμφυλη ταυτότητα (gender) είναι οι δύο όψεις του ίδιου νομίσματος και αποτελούν κοινωνική κατασκευή. Αμφισβητεί τις θεωρίες περί εγγενούς θηλυκότητας των γυναικείων υποκειμένων και εγγενούς αρρενωπότητας των ανδρικών εξηγώντας πως υπάρχει μια διαδικασία ενσωμάτωσης των δύο ταυτοτήτων, η οποία συμβαίνει μέσω της συνεχούς επιτέλεσης επιθυμιών και χαρακτηριστικών που έχουν αντιστοιχηθεί στο κάθε φύλο από τις

κοινωνικές νόρμες. Ορίζει την έμφυλη ταυτότητα ως μια παράσταση/επιτέλεση στην οποία τα υποκείμενα συμμετέχουν επανειλημμένα και η οποία δημιουργεί την ψευδαίσθηση του δυαδικού βιολογικού φύλου.

Σε αυτό το σημείο είναι σημαντικό να παρουσιαστούν συνοπτικά τα χαρακτηριστικά των δύο αντιδιαμετρικών ταυτοτήτων, καθώς με αυτόν τον τρόπο ίσως γίνουν πιο ξεκάθαρες οι θεωρίες του Foucault (1975) και της Butler (1991) σχετικά με τα βιοεξουσιαστικά δυναμικά ανάμεσα στις έμφυλες ταυτότητες. Σύμφωνα με την Δεληγιάννη-Κουϊμτζή κ.ά. (2007), και τις έρευνές τους σε εφήβους, οι έμφυλες ταυτότητες διαμορφώνονται με βάση τα παρακάτω: η ανδρική ταυτότητα δομείται με βάση χαρακτηριστικά όπως είναι η σωματική δύναμη και η προσωπική ελευθερία, ενώ συνδέεται με τη δημόσια σφαίρα και τις θετικές επιστήμες. Ταυτίζεται με παραδοσιακές αξίες και αντιλήψεις για τον έμφυλο καταμερισμό της εργασίας και τις έμφυλες σχέσεις στην οικογένεια και την αγορά εργασίας, ενώ επενδύει στην οικονομική εξασφάλιση και την επαγγελματική πρόοδο, όσον αφορά την έννοια της επιτυχίας. Αν προσθέταμε σε αυτά την τόλμη, την αποφασιστικότητα, την ανεξαρτησία και τη δυσκολία να εκφράσουν συναισθήματα και αδυναμίες, θα είχαμε μια σφαιρική εικόνα χαρακτηριστικών με βάση τα οποία διαμορφώνεται η ανδρική ταυτότητα. Όσον αφορά την σεξουαλικότητα σύμφωνα με την Butler (1991), η αρσενική περιγράφεται ως «ενστικτώδης», «εγωιστική», «ανεύθυνη», «βίαιη», «παρορμητική».

Η γυναικεία ταυτότητα, από την άλλη, σύμφωνα με την Δεληγιάννη-Κουϊμτζή κ.ά. (2007), δομείται με βάση χαρακτηριστικά όπως η φροντίδα, η επιμέλεια, οι καλές επιδόσεις, η πειθαρχία και η ήπια συμπεριφορά. Συνδέεται με την ιδιωτική σφαίρα και τις θεωρητικές επιστήμες και ταυτίζεται με ανανεωτικές ιδέες, όσον αφορά τις έμφυλες σχέσεις στην οικογένεια και τον καταμερισμό της εργασίας, διατηρώντας όμως παράλληλα μια παραδοσιακή αντίληψη για το ρόλο του άνδρα ως αρχηγού. Διατηρεί επίσης και το ρόλο της μητέρας-νοικοκυράς στην οικογένεια. Στοχεύει στην προσωπική ολοκλήρωση μέσω επιτυχημένων συναισθηματικών σχέσεων, όσον αφορά την έννοια της επιτυχίας. Συνολικά η γυναικεία ταυτότητα σύμφωνα με την Chodorow (1978, 1995), χαρακτηρίζεται από θηλυκότητα και είναι συνυφασμένη με την τρυφερότητα, την στοργικότητα, την τακτικότητα, την έντονη συναισθηματική εξάρτηση, την ευαισθησία, την ηρεμία. Παράλληλα αναφορικά με την σεξουαλικότητα της γυναικείας ταυτότητας η Butler (1991) υποστηρίζει ότι η γυναικεία σεξουαλικότητα έχει συγκροτηθεί

σύμφωνα με το ετεροκανονικό πρότυπο, για να αποσκοπεί στον γάμο και την αναπαραγωγή. Αυτό μεταφράζεται σε μια παθητική έκφραση σεξουαλικότητας, δεκτική, όμοια με τον επακριβή βιολογικά ρόλο που της ανατίθεται σε ένα ετεροσεξουαλικό πλαίσιο.

Οι δύο έμφυλες ταυτότητες λοιπόν, σύμφωνα με τις φεμινιστικές προσεγγίσεις και τις σπουδές φύλου, έχουν κατασκευαστεί αντιδιαμετρικά: η ανδρική ηγείται και η γυναικεία ακολουθεί. Στόχος αυτής της κατασκευής είναι η διατήρηση ενός πατριαρχικού συστήματος ρυθμιστικής αναπαραγωγής που βασίζεται στην κυριαρχία των αρσενικών υποκειμένων επί των θηλυκών. Η κατασκευή και η διαίωσιση των πολικών έμφυλων ταυτοτήτων επιτυγχάνεται μέσω της επιτέλεσης των έμφυλων ρόλων και την αναπαραγωγή έμφυλων στερεοτύπων.

Η Αμερικανική Ψυχολογική Εταιρία (APA) ορίζει τους έμφυλους ρόλους ως «τα μοτίβα συμπεριφοράς, τα ατομικά χαρακτηριστικά και οι στάσεις που ορίζουν τις έννοιες της αρρενωπότητας και της θηλυκότητας σε έναν συγκεκριμένο πολιτισμό. Συχνά θεωρείται η έκφραση της εσωτερικευμένης ταυτότητας φύλου, αν και τα δύο δεν είναι απαραίτητα συνεπή μεταξύ τους». Το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Έμφυλη Ισότητα ορίζει τους έμφυλους ρόλους ως «κοινωνικές νόρμες και κανόνες συμπεριφοράς ενός συγκεκριμένου πολιτισμού που θεωρούνται ευρέως ότι είναι κοινωνικά αποδεκτοί να ακολουθούνται από άτομα συγκεκριμένου βιολογικού φύλου». Τα έμφυλα στερεότυπα σύμφωνα με την APA ορίζονται ως «σχετικά παγιωμένες, υπερβολικά απλουστευμένες αναπαραστάσεις των στάσεων και συμπεριφορών που θεωρούνται φυσιολογικές και αποδεκτές για μια αρρενωπότητα ή μια θηλυκότητα σε έναν συγκεκριμένο πολιτισμό. Τα έμφυλα στερεότυπα του φύλου συχνά υποστηρίζουν την κοινωνική ρύθμιση των έμφυλων ρόλων».

Η ανάλυση των όρων έγινε για να τονιστεί ότι οι δύο όροι έχουν διαφορετική σημασία. Τα έμφυλα στερεότυπα είναι «περιγραφικές πεποιθήσεις για τα έμφυλα χαρακτηριστικά και τις έμφυλες διαφορές», ενώ η ιδεολογία των έμφυλων ρόλων σχετίζεται με δεσμευτικές πεποιθήσεις σχετικά με τους έμφυλους ρόλους. Αυτό είναι μια σημαντική διάκριση, καθώς είναι δυνατό κάποιο άτομο να πιστεύει στην ύπαρξη έμφυλων διαφορών χωρίς να πιστεύει ότι αυτές οι διαφορές *πρέπει* να υπάρχουν (Brown & Gladstone, 2012). Οι Kerr και Holden (1996), δημιούργησαν μια κλίμακα με στόχο την μέτρηση της πίστης τους έμφυλους ρόλους (Gender Role Beliefs Scale).

Έμφυλη βία

Όπως προαναφέρθηκε η κατασκευή των δύο πολικών έμφυλων ταυτοτήτων έχει ουσιαστικό στόχο την διατήρηση των πατριαρχικών δομών που αποβλέπουν στην βιοεξουσία των ανδρών (Foucault, 1975; Butler, 1991). Σύμφωνα με τον Foucault, η εξουσία πάντα είναι βία, είναι βιοεξουσία, οπότε και τα ανδρικά υποκείμενα επιβάλλουν την εξουσία τους μέσω βίας. Όπως αναφέρεται στον ορισμό που δίνεται από το κέντρο γυναικείων ερευνών «Διοτίμα», η βία αυτή ονομάζεται έμφυλη βία και είναι αποτέλεσμα της ανισότητας στις σχέσεις κοινωνικής εξουσίας ανάμεσα στους άνδρες και τις γυναίκες. «Η έμφυλη βία είναι ένα καθημερινό, παγκόσμιο φαινόμενο, που πλήττει στη συντριπτική πλειοψηφία γυναίκες και νεαρά κορίτσια, αλλά και ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα» (Διοτίμα). Περιλαμβάνει οποιαδήποτε επιβλαβή πράξη, κατά της αξιοπρέπειας, της σωματικής και ψυχικής ακεραιότητας όσων την υφίστανται και προκαλεί σωματικά, ψυχικά και σεξουαλικά τραύματα (Διοτίμα). Σύμφωνα με τους διεθνώς αναγνωρισμένους ορισμούς της έμφυλης βίας (Gender-Based Violence Information Management System, GBVIMS), οι βασικοί τύποι της είναι τέσσερις: σεξουαλική, σωματική, ψυχολογική και οικονομική βία, ενώ το ακρότατο όριο της είναι η γυναικοκτονία (Διοτίμα).

Γυναικοκτονίες

Ο όρος «γυναικοκτονία» έγινε ευρέως γνωστός και υιοθετήθηκε από την εγκληματολογία μετά το 1992, χάρη στο βιβλίο με τίτλο «Femicide: the politics of woman killing», μια συλλογή δοκιμίων που επιμελήθηκαν από κοινού η εγκληματολόγος Jill Radford και η κοινωνιολόγος Diana E. H. Russell.

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας «γυναικοκτονία είναι η ανθρωποκτονία από πρόθεση γυναικών επειδή είναι γυναίκες». Η γυναικοκτονία συνήθως διαπράττεται από άντρες αλλά κάποιες φορές συνεργούν και γυναίκες, συνήθως μέλη της ίδιας οικογένειας. Στις περισσότερες περιπτώσεις γυναικοκτονία διαπράττει σύντροφος ή πρώην σύντροφος που συνήθως είχε και μακρόχρονη κακοποιητική συμπεριφορά, απειλούσε, κακοποιούσε ή/και εκφόβιζε τη γυναίκα, η οποία πολύ συχνά βρίσκεται σε θέση φυσικής ή/και οικονομικής αδυναμίας σε σχέση με αυτόν.

Σύμφωνα με την Μ. Λιάπη : «Η γυναικοκτονία συνιστά διακριτό αδίκημα που παλιότερα και επί πολλά χρόνια συγκαλύπτονταν πίσω από τα εγκλήματα «τιμής», και στην πρόσφατη ιστορία

πίσω από τον όρο «εγκλήματα πάθους». Ο χαρακτηρισμός της δολοφονίας επομένως ως γυναικοκτονία συνιστά πράξη αντίστασης στην απόκρυψη μιας κοινωνικής πραγματικότητας και ξεσκεπάζει τη συνενοχή των σεξιστικών κοινωνιών μας».

Επίρριψη ευθυνών στο θύμα (victim blaming)

Ο όρος victim blaming ο οποίος δεν έχει άμεση ελληνική μετάφραση, ορίζεται σύμφωνα με το Canadian Resource Center For Victims Of Crime (2018) ως μια πράξη απαξίωσης που συμβαίνει όταν το θύμα ενός εγκλήματος ή ατυχήματος θεωρείται υπεύθυνο – εν όλω ή εν μέρει – για τα εγκλήματα που έχουν διαπραχθεί εναντίον του. Στην παρούσα έρευνα ο όρος μεταφράζεται ως «επίρριψη ευθυνών στο θύμα». Η επίρριψη ευθυνών μπορεί να εμφανιστεί με τη μορφή άρνησης απαντήσεων από νομικούς, ιατρούς και επαγγελματίες ψυχικής υγείας, καθώς και από τα μέσα ενημέρωσης και τα στενά μέλη της οικογένειας και άλλους γνωστούς.

Σύμφωνα με τον Ryan (1971) η επίρριψη ευθυνών στο θύμα είναι μια συνηθισμένη τακτική απέναντι στα κοινωνικά προβλήματα που υπάρχουν από την γέννηση των κοινωνικών παθογενειών. Σύμφωνα με τους Bieneck & Krahé (2011) υπάρχει ιστορική και σημερινή προκατάληψη εναντίον των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και σεξουαλικών εγκλημάτων, καθώς και πιο συνηθισμένη τάση να κατηγορούνται τα θύματα βιασμού, ειδικά όταν πρόκειται για θηλυκότητες, παρά τα θύματα ληστείας εάν τα θύματα και οι δράστες γνωρίζονταν μεταξύ τους πριν από τη διάπραξη του εγκλήματος.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Στην Ελλάδα μέχρι το 2018 ο όρος γυναικοκτονία δεν χρησιμοποιούνταν ποτέ από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, ενώ ακόμα δεν έχει αναγνωριστεί ως επίσημος νομικός όρος. Επιπλέον δεν υπάρχουν επίσημα στατιστικά στοιχεία για τις γυναικοκτονίες και οι καταγραφές τους βασίζονται στην ειδησεογραφία (Βαγιούκα, 2020). Σύμφωνα με την διαδικτυακή εφημερίδα το άρθρο της Τάνκα στην διαδικτυακή εφημερίδα In.gr (2020) από το 2011 μέχρι 2020 έχουν καταγραφεί 63 γυναικοκτονίες και 27 απόπειρες γυναικοκτονιών. Το 2021 καταγράφηκαν 17 γυναικοκτονίες και 5.700 γυναίκες αποτέλεσαν θύματα ενδοοικογενειακής βίας (THETOC, 2021). Σύμφωνα με την Μαροπούλου (2021), η απουσία νομικής αναγνώρισης των γυναικοκτονιών, συντελεί στην διαιώνιση του καθεστώτος φόβου και υποταγής, των γυναικείων υποκειμένων στους φορείς αυτής της βίας, ενώ συνιστά μια παραβίαση της υποχρέωσης του κράτους για εξάλειψη όλων των διακρίσεων λόγω φύλου. Τέλος η μη ονοματισμένη νομικά ύπαρξη του φαινομένου, φαίνεται να δυσκολεύει και την μελέτη του, καθώς στην Ελλάδα οι έρευνες που έχουν μελετήσει το φαινόμενο είναι ελάχιστες. Για τους λόγους αυτούς το περισσότερο ερευνητικό υλικό προέρχεται από διεθνές επίπεδο.

Γυναικοκτονίες και πατριαρχικό πλαίσιο

Όσον αφορά τις ερευνητικές και βιβλιογραφικές αναφορές γύρω από την σχέση της πατριαρχίας με τις γυναικοκτονίες, υπάρχει αρκετό υλικό σε διεθνές επίπεδο. Σύμφωνα με τον Websdale (1999) για να κατανοήσουμε τις γυναικοκτονίες που τελούνται από τον σύντροφο, πρέπει να τις ερμηνεύσουμε ως έμφυλα γεγονότα. Ο Wesdale υποστηρίζει ότι η γυναικεία θυματοποίηση είναι αποτέλεσμα της προνομιάς θέσης των ανδρών και της επιθυμίας τους να την διατηρήσουν μέσω βίας. Επιπλέον μια πληθώρα ερευνών (Browne, Williams, Dutton, 1999; Campbell, 1992; Chimbos, 1978; Daly & Wilson, 1988; Dawson & Gartner, 1998) δείχνουν χωρίς εξαίρεση ότι οι γυναίκες κινδυνεύουν πολύ περισσότερο (δύο φορές πιο πιθανό) να δολοφονηθούν από τον άνδρα σύντροφό τους, καθώς και πως η γυναικοκτονία είναι συνήθως η τελική πράξη σε ένα συνεχές μοτίβο κακοποίησης.

Σε συνέδριο που διοργανώθηκε από τους Path, InterCambios, MRC και τον ΠΟΥ το 2008 με θεματική τις γυναικοκτονίες, παρουσιάστηκε έρευνα, η οποία διεξήχθη στην Δομινική Δημοκρατία και συσχέτισε τις γυναικοκτονίες με προηγούμενες συμπεριφορές συντροφικής βίας (Pola, 2008). Το κίνητρο των γυναικοκτονιών φάνηκε να είναι η ζήλεια και η απώλεια

κυριαρχίας και ελέγχου πάνω στο θύμα, καθώς 91% των θυμάτων είχαν προσπαθήσει να σταματήσουν την σχέση. Επιπλέον μια ακόμα έρευνα που παρουσιάστηκε σε εκείνο το συνέδριο κατέδειξε την αύξηση των γυναικοκτονιών μετά από αλλαγή στις δυναμικές των έμφυλων ρόλων στην Τζαμάικα (Lemard, 2008). Το τελευταίο φαίνεται να υποστηρίζεται και από έρευνα των Vieraitis & Williams (2002) και από έρευνα του Gartner (1990), καθώς και οι δύο αναφορές έδειχναν αύξηση κινδύνου για τις γυναίκες οι οποίες, παραβιάζουν τα κοινωνικά πρότυπα, ακολουθώντας μη παραδοσιακούς έμφυλους ρόλους. Όλες οι παραπάνω έρευνες ορίζουν τις γυναικοκτονίες μέσα από το κοινωνικό πλαίσιο του πατριαρχικού συστήματος και υποστηρίζουν ότι το φαινόμενο είναι η πιο ακραία μορφή του φάσματος της έμφυλης βίας.

Επίρριψη ευθυνών σε θύματα έμφυλης βίας

Οι διεθνείς ερευνητικές μελέτες φαίνεται να μην έχουν μελετήσει ιδιαίτερα το φαινόμενο επίρριψης ευθυνών στο θύμα σε περιπτώσεις γυναικοκτονιών. Ωστόσο υπάρχει πληθώρα ερευνών που έχουν μελετήσει την επίρριψη ευθυνών στο θύμα σε περιπτώσεις άλλων μορφών έμφυλης βίας (συντροφική σωματική και ψυχική κακοποίηση, βιασμός, σεξουαλική βία). Η διεθνής ερευνητική βιβλιογραφία έχει υποστηρίξει σύνδεση ατομικών χαρακτηριστικών προσωπικότητας με την τάση επίρριψης ευθυνών στο θύμα.

Πολλές έρευνες υποστηρίζουν ότι η επίρριψη ευθυνών στα θύματα έμφυλης βίας είναι διαφορετική ανάλογα με την έμφυλη ταυτότητα των συμμετεχόντων. Οι περισσότερες έρευνες υποστηρίζουν ότι άνδρες επιρρίπτουν ευθύνες στο θύμα σε μεγαλύτερο βαθμό σε καταστάσεις διάφορων μορφών έμφυλης βίας (Abrams et al., 2003; Valor-Segura et al., 2011; Capezza & Arriaga, 2008; Kruehman et al., 2020, και Grubb & Turner, 2012)

Επίσης φαίνεται πως άτομα που πιστεύουν στους έμφυλους ρόλους είναι πιθανό να επιρρίψουν περισσότερες ευθύνες σε ένα θύμα (Hillier & Foddy, 1993; Kristiansen & Giulietti, 1990; Simonson et al., 1999; Willis et al., 1996). Παράλληλα έχει δειχθεί ότι οι καλοπροαίρετες σεξιστικές στάσεις είναι προβλεπτικός παράγοντας για την επίρριψη ευθυνών στο θύμα σε περιπτώσεις βιασμού, οι οποίες σχετίζονται με αντιλαμβανόμενη παραβίαση των κανόνων περί γυναικείας αγνότητας (Abrams et al., 2003; Viki & Abrams, 2002), όπως και σε περιπτώσεις

έμφυλης ψυχικής κακοποίησης, οι οποίες σχετίζονταν με αντιλαμβανόμενη παραβίαση του συμπληρωματικού έμφυλου ρόλου της γυναίκας που χαρακτηρίζεται από ζεστασιά και αθωότητα (Carpazza & Arriaga, 2008). Ταυτόχρονα οι εχθρικές σεξιστικές πεποιθήσεις έχουν συνδεθεί με μεγαλύτερη ανοχή στην κακοποίηση συζύγων τόσο στην Τουρκία όσο και στη Βραζιλία (Glick et al., 2002).

Ένας ακόμα παράγοντας ο οποίος φαίνεται να επιδρά στην επίρριψη ευθυνών στο θύμα φαίνεται να είναι ο έμφυλος ρόλος θύματος. Έρευνα των Carpazza και Arriaga (2008), στην οποία εξετάστηκε η σχέση του victim blaming με τον έμφυλο ρόλο των γυναικών (παραδοσιακός - μη παραδοσιακός) και την αντιλαμβανόμενη ζεστασιά (warmth) σε περιπτώσεις ψυχολογικής έμφυλης κακοποίησης εντός γάμου, ανέδειξε ότι στις γυναίκες με μη παραδοσιακό ρόλο (π.χ. δικηγόρος) αποδίδονταν περισσότερες ευθύνες για την κακοποίησή τους από ότι σε αυτές με παραδοσιακό ρόλο (π.χ. οικιακά). Η έρευνα υποστηρίζει ότι οι γυναίκες με μη παραδοσιακό ρόλο γίνονται αντιληπτές ως λιγότερο συμπαθητικές και για αυτό τους επιρρίπτονται περισσότερες ευθύνες.

Όσον αφορά το είδος των ευθυνών που αποδίδονται στα θύματα, πειραματική έρευνα του Howard (1984) σχετικά με την σχέση του victim blaming με την έμφυλη ταυτότητα και τα στερεότυπα, δίνει κάποια στοιχεία. Η έρευνα υποστήριξε οι συμμετέχοντες απέδιδαν περισσότερες ευθύνες στα θύματα όταν αυτά γίνονταν αντιληπτά ως υποκείμενα με στερεοτυπικά θηλυκά χαρακτηριστικά, καθώς και ότι το είδος των ευθυνών που αποδόθηκε στις γυναίκες σχετιζόταν με τα στερεοτυπικά χαρακτηριστικά της θηλυκής ταυτότητας - εγγενής εμπιστοσύνη του θύματος, παθητικότητα, αφέλεια.

Τέλος έρευνα των Gracia και Tomas (2014) με θέμα την έμφυλη κακοποίηση εντός συντροφικής σχέσης, αναφέρει ότι το 33% των συμμετεχόντων θεώρησαν ότι η προκλητική συμπεριφορά μιας γυναίκας μπορεί να γίνει αιτία κακοποίησής της. Παράλληλα στην ίδια έρευνα αναφέρεται ότι σε μελέτη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2010), το 52 % των συμμετεχόντων δήλωσαν ότι θεωρούν την προκλητική συμπεριφορά αιτία έμφυλης βίας. Οι Gracia και Tomas υποστηρίζουν ότι η επίρριψη ευθυνών στην γυναίκα/ θύμα σε περιπτώσεις έμφυλης κακοποίησης είναι ευρέως διαδεδομένο φαινόμενο. Όπως αναφέρουν οι Pavlou και Knowles (2001), τα θύματα που γίνονται αντιληπτά ως προκλητικά, κατηγορούνται περισσότερο. Σύμφωνα με τους τελευταίους,

η αντιλαμβανόμενη πρόκληση συνήθως σχετίζεται με την ομιλία και τα συναισθήματα ζήλιας που νιώθει ο άνδρας-σύντροφος.

Επίρριψη ευθυνών σε θύματα γυναικοκτονιών

Έρευνα των Üzümcüker & Akfırat (2018) υποστήριξε θετική συσχέτιση του εχθρικού σεξισμού με το φαινόμενο επίρριψης ευθυνών στο θύμα σε περιπτώσεις γυναικοκτονιών. Με αυτό το εύρημα έρχονται σε συμφωνία και άλλες έρευνες σε περιπτώσεις διαφορετικών μορφών έμφυλης βίας (Velor-Segura et al., 2011; Renzetti et al., 2018; Glick, 2002). Η ίδια έρευνα υποστήριξε ότι οι άνδρες επιρρίπτουν ευθύνες στο θύμα σε μεγαλύτερο βαθμό σε σύγκριση με τις γυναίκες.

Οι περισσότερες διεθνείς έρευνες σχετικά με την επίρριψη ευθυνών στο θύμα σε περιπτώσεις γυναικοκτονιών, φαίνεται να έχουν ασχοληθεί κυρίως με την διαχείριση και την αναπαραγωγή των ειδήσεων και της πληροφορίας από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης καθώς και την ανεπάρκεια στο σύστημα δικαιοσύνης (Carcedo, 2008). Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με την ανάλυση της Taylor (2009) επί των θεωριών και ερευνών των Benedict (1992), Berns (2004), Meyers (1994, 1997) και Dawson & Gartner (1998), τα ΜΜΕ μέσω άμεσων και έμμεσων τεχνικών σκιαγραφούν ένα άσχημο προφίλ για το θύμα, αμφισβητώντας την αθωότητά του και ένα ευμενές για το θύτη προωθώντας συναισθήματα συμπάθειας και ενσυναίσθησης προς αυτόν. Επιπλέον αποκρύπτουν αρκετές πληροφορίες, όπως το προηγούμενο πλαίσιο της ενδοοικογενειακής βίας μιας γυναικοκτονίας, ενώ τονίζουν πληροφορίες όπως η ύπαρξη άλλων ανδρών στην ζωή του θύματος. Η Taylor (2009) κάνει αναφορά στον Benedict (1998), ο οποίος στο έργο του υποστηρίζει πως τα ΜΜΕ «καθρεφτίζουν την γενική οπτική του κοινού». Όπως αναφέρει η Taylor (2009) αυτή η άποψη βρίσκει σύμφωνους τους Dawson & Gartner (1998), οι οποίοι τονίζουν πως τα ΜΜΕ ενισχύουν τους μηχανισμούς της πατριαρχίας, αποσιωπώντας την σύνδεση των γυναικοκτονιών με την πατριαρχική κοινωνική δομή.

Συμπερασματικά, από την ερευνητική ανασκόπηση, φάνηκε η έλλειψη ερευνών σχετικά με τις στάσεις απέναντι στις γυναικοκτονίες και την επίρριψη ευθυνών στο θύμα σε περιπτώσεις γυναικοκτονιών. Επιπλέον, ενώ υπάρχει ερευνητικό υλικό που μελετά την σύνδεση ατομικών χαρακτηριστικών, όπως οι σεξιστικές απόψεις, η πίστη στους έμφυλους ρόλους και η έμφυλη ταυτότητα με την επίρριψη ευθυνών σε άλλες μορφές έμφυλης βίας, στην περίπτωση των γυναικοκτονιών φαίνεται να υπάρχουν ελάχιστες ερευνητικές αναφορές. Παράλληλα έλλειψη

σημειώνεται και σε υλικό που μελετά την σύνδεση ατομικών χαρακτηριστικών με τις στάσεις απέναντι στις γυναικοκτονίες. Το κενό αυτό προσπαθεί να καλύψει η παρούσα έρευνα.

Ερευνητικοί στόχοι

Η παρούσα έρευνα στοχεύει να μελετήσει την σύνδεση των ατομικών χαρακτηριστικών των συμμετεχόντων (έμφυλη ταυτότητα, σεξιστικές απόψεις, πίστη στους έμφυλους ρόλους) με τις στάσεις απέναντι στις γυναικοκτονίες, δηλαδή τις διαφορετικές αποδόσεις που δίνονται για το φαινόμενο. Επιπλέον έχει στόχο να μελετήσει την σύνδεση των ατομικών χαρακτηριστικών των συμμετεχόντων (έμφυλη ταυτότητα, σεξιστικές απόψεις, πίστη στους έμφυλους ρόλους) με το φαινόμενο της επίρριψης ευθυνών στο θύμα σε περιπτώσεις γυναικοκτονιών. Τέλος, αποσκοπεί στην διερεύνηση της αλληλεπίδρασης των ατομικών χαρακτηριστικών των συμμετεχόντων (έμφυλη ταυτότητα, σεξιστικές απόψεις, πίστη στους έμφυλους ρόλους) με τον έμφυλο ρόλο του θύματος (παραδοσιακού και μη παραδοσιακού) ως προς την επίρριψη ευθυνών σε αυτό. Η παρούσα έρευνα επιχειρεί να μελετήσει τις στάσεις του πληθυσμού απέναντι στις γυναικοκτονίες και το φαινόμενο της επίρριψης ευθυνών στο θύμα, με απώτερο στόχο τον σχεδιασμό δράσεων και προγραμμάτων που αφενός θα ενισχύσουν την κατανόηση των γυναικοκτονιών ως ένα έμφυλο κοινωνικό φαινόμενο και αφετέρου θα βοηθήσουν στην αποδόμηση των παραδοσιακών έμφυλων ρόλων και στην εξάλειψη του φαινομένου της επίρριψης ευθυνών στο θύμα.

Ερευνητικές Υποθέσεις και Ερωτήματα

Πριν περιγραφούν οι ερευνητικές υποθέσεις και τα ερευνητικά ερωτήματα είναι σημαντικό να εξηγηθεί ότι για την ορθή διεκπεραίωση των σκοπών της έρευνας, θεωρήθηκε κατάλληλη η πειραματική μέθοδος και η δημιουργία δύο συνθηκών, οι οποίες προέκυψαν μετά από χειρισμό του έμφυλου ρόλου θύματος. Η πρώτη συνθήκη περιλαμβάνει ένα θύμα με παραδοσιακό έμφυλο ρόλο, ενώ η δεύτερη συνθήκη ένα θύμα με μη παραδοσιακό έμφυλο ρόλο. Ο πειραματικός σχεδιασμός και η διαδικασία θα αναλυθούν εκτενώς στην συνέχεια.

Με βάση την υπάρχουσα διεθνή βιβλιογραφία, αναμένεται να επιβεβαιωθούν οι παρακάτω ερευνητικές υποθέσεις:

Αρχικά αναμένεται αρνητική επίδραση του εχθρικού σεξισμού, του καλοπροαίρετου σεξισμού και της πίστης στους έμφυλους ρόλους, στην απόδοση της γυναικοκτονίας στη διάσταση της πατριαρχίας των Στάσεων Απέναντι στην Γυναικοκτονία - ΣΑΓ (H1). Επίσης αναμένεται θετική επίδραση του εχθρικού σεξισμού, του καλοπροαίρετου σεξισμού και της πίστης στους έμφυλους ρόλους στην επίρριψη ευθυνών στο θύμα (H2). Αναμένεται ότι οι άνδρες συμμετέχοντες θα αποδίδουν σε μικρότερο βαθμό το φαινόμενο της γυναικοκτονίας στην πατριαρχία (H3), ενώ θα επιρρίπτουν σε μεγαλύτερο βαθμό ευθύνες στα θύματα (H4). Επιπλέον αναμένεται, οι άνδρες συμμετέχοντες να επιρρίπτουν σε μεγαλύτερο βαθμό ευθύνες στο θύμα της συνθήκης 2, το οποίο θα ενσαρκώνει μη παραδοσιακό έμφυλο ρόλο σε σχέση με το θύμα της συνθήκης 1, το οποίο θα ενσαρκώνει παραδοσιακό έμφυλο ρόλο (H5). Τέλος αναμένεται ότι για τους άνδρες συμμετέχοντες η επίδραση της πίστης στους έμφυλους ρόλους (H6), η επίδραση του καλοπροαίρετου σεξισμού (H7) και η επίδραση του εχθρικού σεξισμού (H8) στην επίρριψη ευθυνών στο θύμα θα είναι ισχυρότερη στην συνθήκη 2 (μη παραδοσιακού έμφυλου ρόλου) από την συνθήκη 1 (παραδοσιακού έμφυλου ρόλου).

Όσον αφορά την υπόθεση H7, με βάση την βιβλιογραφία θεωρήθηκε ότι τα άτομα με καλοπροαίρετες σεξιστικές απόψεις θα επιρρίπτουν σε μεγαλύτερο βαθμό ευθύνες στο θύμα με μη παραδοσιακό έμφυλο ρόλο, λόγω της αντιλαμβανόμενης παραβίασης του στερεοτυπικού συμπληρωματικού έμφυλου ρόλου και της αντιλαμβανόμενης ακύρωσης του προστατευτικού πατερναλισμού (Abrams et al., 2002).

Επίσης θα ερευνηθούν τα παρακάτω ερευνητικά ερωτήματα, τα οποία προκύπτουν έμμεσα από την βιβλιογραφία:

1. (E1) Ποιες είναι οι στάσεις του πληθυσμού απέναντι στις γυναικοκτονίες;
2. (E2) Ποια η σχέση εχθρικού σεξισμού, καλοπροαίρετου και πίστης στους έμφυλους ρόλους με την απόδοση της γυναικοκτονίας στην ψυχοπαθολογία του θύτη - διάσταση των ΣΑΓ;
3. (E3) Ποια η σχέση εχθρικού σεξισμού, καλοπροαίρετου και πίστης στους έμφυλους ρόλους με την απόδοση της γυναικοκτονίας σε άλλες παραμέτρους (συναισθηματική

φόρτιση του θύτη, συντροφικές συγκρούσεις, γυναικείος δυναμισμός) - διάσταση των ΣΑΓ;

4. (E4) Υπάρχει διαφορά στον βαθμό απόδοσης των γυναικοκτονιών στην ψυχοπαθολογία του θύτη ανάμεσα σε γυναίκες και άνδρες;
5. (E5) Υπάρχει διαφορά στον βαθμό απόδοσης των γυναικοκτονιών σε άλλες παραμέτρους (συναισθηματική φόρτιση του θύτη, συντροφικές συγκρούσεις, γυναικείος δυναμισμός) ανάμεσα σε γυναίκες και άνδρες;

ΜΕΘΟΔΟΣ

Πιλοτική έρευνα

Αρχικά εκπονήθηκε μια πιλοτική έρευνα με δείγμα 12 ατόμων (6 άνδρες, 6 γυναίκες). Στόχος της πιλοτικής έρευνας ήταν η δημιουργία κλίμακας που θα μετράει τις στάσεις του πληθυσμού απέναντι στις γυναικοκτονίες (ΣΑΓ), με την έννοια της αξιολόγησης του φαινομένου σε σχέση με το κοινωνικό πλαίσιο και τα κίνητρα του θύτη. Τα συμμετέχοντα άτομα είχαν διαφορετικά δημογραφικά χαρακτηριστικά μεταξύ τους (ηλικία και μορφωτικό επίπεδο), αλλά και κοινά χαρακτηριστικά (άτομα λευκού χρώματος, μεσαία οικονομική τάξη, μόνιμος τόπος κατοικίας). Έγινε προσπάθεια το δείγμα να έχει κάποιο βαθμό ομοιογένειας και κάποιο βαθμό ποικιλομορφίας. Για την συλλογή του δείγματος της πιλοτικής έρευνας χρησιμοποιήθηκε σκόπιμη δειγματοληψία. Η γνωστοποίηση και η πρόσκληση για συμμετοχή στην πιλοτική έρευνα έγινε σε άτομα που ανταποκρίνονταν στις ερευνητικές ανάγκες στο ευρύτερο περιβάλλον της ερευνήτριας. Έγινε γραπτό συμβόλαιο, το οποίο καλύπτει και δεσμεύει και τις δυο πλευρές, σε ότι αφορά σε ζητήματα απορρήτου, ηθικής και δεοντολογίας, κατά τη διάρκεια της ερευνητικής διαδικασίας αλλά και σε ότι αφορά την δημοσιοποίηση αποτελεσμάτων και δεδομένων αυτής.

Ο τρόπος συλλογής των δεδομένων που επιλέχθηκε ήταν οι ποιοτικές, ημιδομημένες, ατομικές συνεντεύξεις ανοιχτού τύπου. Η ποιοτική ημιδομημένη συνέντευξη κρίθηκε ως το καταλληλότερο εργαλείο για τον ερευνητικό της πιλοτικής έρευνας, καθώς βασίζεται σε μια οντολογική θέση, η οποία αντιλαμβάνεται τις εμπειρίες, τις απόψεις και τις διαδράσεις των ανθρώπων ως σημαντικές διαστάσεις της κοινωνικής πραγματικότητας (Ισαρη και Πουρκός, 2015).

Οι εννέα συνεντεύξεις έγιναν πρόσωπο με πρόσωπο σε μέρος που επιθυμούσαν οι συμμετέχοντες, ενώ οι υπόλοιπες τρεις πραγματοποιήθηκαν τηλεφωνικά. Οι συνεντεύξεις μαγνητοφωνήθηκαν με την συναίνεση τους και διήρκησαν ανάλογα με το υλικό κάθε συμμετέχοντα (περίπου 20 λεπτά). Ο οδηγός της συνέντευξης δομήθηκε με βάση τους ερευνητικούς σκοπούς της μελέτης και οι ερωτήσεις πέρα από τα βασικά δημογραφικά χαρακτηριστικά, αφορούσαν τον ορισμό του φαινομένου, τον όρο γυναικοκτονία, την έμφυλη

διάστασή του, τα κίνητρα του θύτη, πεποιθήσεις για το θύμα και τον θύτη. Με βάση τις απαντήσεις τους και τις βιβλιογραφικές αναφορές δημιουργήθηκε μια κλίμακα μέτρησης της στάσης απέναντι στον όρο γυναικοκτονία, αλλά και της παραδοχής της έμφυλης του διάστασης.

Οι μαγνητοφωνημένες συνεντεύξεις απομαγνητοφωνήθηκαν μέσω InqScribe και μετατράπηκαν σε γραπτά κείμενα. Στην συνέχεια το ερευνητικό υλικό οργανώθηκε και αναλύθηκε με βάση την θεματική ανάλυση, η οποία είναι μια μέθοδος που αποσκοπεί στον εντοπισμό, την περιγραφή, την αναφορά και την δημιουργία «θεματικών ενότητων» που αποτελούνται από τα επαναλαμβανόμενα νοηματικά μοτίβα των ερευνητικών δεδομένων, δηλαδή «θεμάτων» που προκύπτουν από το υλικό. (Ισαρη και Πουρκός, 2015). Ο όρος «θέμα» αφορά μια μονάδα νοήματος η οποία είναι παρατηρήσιμη στα δεδομένα από τον αναγνώστη του εκάστοτε κειμένου (Guest, MacQueen & Namey, 2012). Η προσεκτική ανάλυση των συνεντεύξεων οδήγησε στην ανάδυση έξι θεματικών κατηγοριών, οι οποίες αποτελούν ευρείες θεματικές ενότητες και συγκεντρώνουν τα βασικά σημεία των απόψεων των συμμετεχόντων. Οι θεματικές ενότητες διαμορφώθηκαν ως εξής: έμφυλη βία, σχέσεις εξουσίας, πατριαρχία, γυναικείος δυναμισμός, ψυχοπαθολογία του θύτη, συναισθηματικά κίνητρα του θύτη. Με βάση αυτές τις ενότητες και την βιβλιογραφία, δημιουργήθηκε η κλίμακα των στάσεων απέναντι στις γυναικοκτονίες, η οποία περιλαμβάνει δεκαεννέα δηλώσεις. Η κλίμακα χρησιμοποιήθηκε στην κύρια έρευνα.

Κύρια έρευνα

Συμμετέχοντες

Το ερωτηματολόγιο απευθυνόταν σε ενήλικα άτομα του γενικού πληθυσμού της χώρας. Ο αριθμός που συμπλήρωσε το ερωτηματολόγιο ανήλθε στα 293 άτομα, τα οποία χωρίστηκαν τυχαία στις δύο συνθήκες. Στην πρώτη συνθήκη (παραδοσιακός έμφυλος ρόλος) συμμετείχαν 145 άτομα, εκ των οποίων τα 52 ήταν άνδρες (36%), τα 87 γυναίκες (60%), 2 ήταν non binary (1,4%), 3 gender fluid (2,1%) και 1 non conforming (0,7%). Το εύρος ηλικίας κυμάνθηκε από τα 18 μέχρι τα 65 έτη ($M = 30.1$, $SD = 9.5$). Όσον αφορά το μορφωτικό επίπεδο, το 52,4% δήλωσε ότι έχει αποφοιτήσει από ΑΕΙ- (Α)ΤΕΙ, το 27% δήλωσε κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος, το 12,4 % δήλωσε ότι έχει ολοκληρώσει μετα-λυκειακή εκπαίδευση, το 6,2% δήλωσε ότι έχει ολοκληρώσει δευτεροβάθμια εκπαίδευση, το 1,4% δήλωσε κάτοχος διδακτορικού τίτλου και το

0,7% δήλωσε ότι έχει ολοκληρώσει πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Στην δεύτερη συνθήκη (μη παραδοσιακός έμφυλος ρόλος) συμμετείχαν 148 άτομα, εκ των οποίων 63 ήταν άνδρες, 71 γυναίκες, 9 non binary, 1 agender, 3 genderfluid, 1 queer. Το εύρος ηλικίας κυμάνθηκε από τα 18 μέχρι τα 65 έτη ($M = 32.5$, $SD = 11.8$). Όσον αφορά το μορφωτικό επίπεδο, το 55,4% δήλωσε ότι έχει αποφοιτήσει από ΑΕΙ- (Α)ΤΕΙ, το 20,3% δήλωσε κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος, το 13,5% δήλωσε ότι έχει ολοκληρώσει μετα-λυκειακή εκπαίδευση, το 8,1% δήλωσε ότι έχει ολοκληρώσει δευτεροβάθμια εκπαίδευση και το 2,7% δήλωσε κάτοχος διδακτορικού τίτλου.

Διαδικασία

Η παρούσα έρευνα είναι συνδυάζει δύο ερευνητικές προσεγγίσεις: την συναφειακή και την πειραματική. Τα δεδομένα συνελέγησαν μέσω ερωτηματολογίου, το οποίο συμπεριελάμβανε και γραπτό σενάριο, μέσω του οποίου πραγματοποιήθηκε ο πειραματικός χειρισμός (δύο συνθήκες). Έγινε ηλεκτρονική χορήγηση του ερωτηματολογίου κατά τον μήνα Δεκέμβριο του 2022. Η χορήγηση έγινε μέσω της τεχνικής της ευκαιριακής δειγματοληψίας (Convenience Sampling Technique) και της τεχνικής της χιονοστιβάδας (Snowball Sampling Technique). Οι τεχνικές αυτές ανήκουν στις μη πιθανοτικές τεχνικές δειγματοληψίας και χρησιμοποιούνται ευρέως στην κοινωνική έρευνα (Etikan et al., 2016; Johnson, 2014). Ζητήθηκε από τα συμμετέχοντα άτομα να συμπληρώσουν και εν συνεχεία να προωθήσουν το ερωτηματολόγιο σε άλλα άτομα, ενώ ταυτόχρονα το ερωτηματολόγιο αναρτήθηκε και σε διαδικτυακές ομάδες πλατφόρμας κοινωνικής δικτύωσης. Η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων ήταν ανώνυμη και εθελοντική.

Τα συμμετέχοντα άτομα κατανεμήθηκαν τυχαία στις δύο συνθήκες και κλήθηκαν να απαντήσουν σε κάποιες κλίμακες προμέτρησης. Οι κλίμακες αυτές αφορούσαν τα δημογραφικά χαρακτηριστικά τους, τον σεξισμό (χρήση της κλίμακας Glick & Fiske, 1996), την πίστη στους έμφυλους ρόλους (χρήση της κλίμακας Brown & Gladstone, 2012) και τις στάσεις απέναντι στο φαινόμενο των γυναικοκτονιών (χρήση της κλίμακας που κατασκευάστηκε βάσει της προαναφερθείσας πιλοτικής έρευνας). Οι μεταβλητές αυτές χρησιμοποιήθηκαν ως οι επικαλούμενες «ανεξάρτητες» μεταβλητές.

Στην συνέχεια η συμμετέχοντες κλήθηκαν να διαβάσουν ένα κείμενο (Παράρτημα). Το κείμενο αποτελούσε ένα σενάριο που δημιουργήθηκε με βάση τα σενάρια των Copezza & Arriaga (2008) και Abrams et al. (2003). Στο κείμενο περιγραφόταν μια γυναικοκτονία με δράστη τον σύζυγο. Οι δύο συνθήκες περιλάμβαναν το ίδιο κείμενο με την ίδια ιστορία, με διαφορές προς τον

έμφυλο ρόλο της γυναίκας (πειραματικός χειρισμός). Και στις δύο συνθήκες η σχέση με τον σύντροφο περιγραφόταν ως κακοποιητική προς την γυναίκα, ενώ τα γεγονότα που προηγούνταν της δολοφονίας περιλάμβαναν ψυχική και σωματική κακοποίηση. Στην πρώτη συνθήκη: το θύμα ενσάρκωνε τον παραδοσιακό έμφυλο ρόλο της γυναικείας ταυτότητας. Το θύμα σε αυτήν την συνθήκη, ασχολούνταν με τα οικιακά, περιγραφόταν ως ήρεμη και χαμηλών τόνων και είχε ελάχιστες κοινωνικές δραστηριότητες. Η έμφυλη βία και η δολοφονία της πυροδοτήθηκαν από τις ανολοκλήρωτες οικιακές της δραστηριότητες εξαιτίας της αργοπορίας της από το σεμινάριο ραπτικής που παρακολουθούσε. Στην δεύτερη συνθήκη: το θύμα ενσάρκωνε έναν μη παραδοσιακό έμφυλο ρόλο. Το θύμα σε αυτήν την συνθήκη ήταν δικηγόρος, περιγραφόταν ως έντονη και δυναμική προσωπικότητα με πολλές κοινωνικές δραστηριότητες. Η έμφυλη βία και η δολοφονία της πυροδοτήθηκαν από την μακρόωρη απουσία από το σπίτι εξαιτίας της δουλειάς και της αργοπορίας της από το σεμινάριο λάτιν χορού που παρακολουθούσε. Η αφορμή της δολοφονίας ήταν διαφορετική σε κάθε συνθήκη. Τέλος η δολοφονία και στις δύο συνθήκες έγινε με πνιγμό.

Μετά την ανάγνωση του κειμένου οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να απαντήσουν ερωτηματολόγιο, το οποίο περιελάμβανε κλίμακες που μετρούσαν την επίρριψη ευθυνών στο θύμα (Stewart et al., 2012; Harrison et al., 2008; Fazio et al., 1997).

Μετρήσεις

Η συλλογή των ποσοτικών δεδομένων έγινε με την μέθοδο της αυτο-αναφοράς, δηλαδή με την χρήση δομημένου προσωπικού ερωτηματολογίου προς συμπλήρωση από τους συμμετέχοντες. Το ερωτηματολόγιο αποτελούταν από δημογραφικά στοιχεία και τέσσερις επιμέρους κλίμακες σε 7 βαθμια μορφή Likert. Το διάστημα εμπιστοσύνης ήταν ορισμένο στο 95% και το περιθώριο λάθους στο 5%, όπως επιλέγονται συνήθως στις κοινωνικές έρευνες ως αποδεκτά όρια (Kosar et al., 2018).

Κλίμακα στάσεων απέναντι στις γυναικοκτονίες (ΣΑΓ)

Αρχικά, όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω για την μέτρηση των στάσεων απέναντι στις γυναικοκτονίες, κατασκευάστηκε κλίμακα από την ερευνήτρια μετά από πιλοτική έρευνα. Η κλίμακα αποτελείται από 19 δηλώσεις και μετρά τις στάσεις με βάση τρεις διαστάσεις: την πατριαρχία (Παράρτημα, δηλώσεις: 1, 2, 4, 6, 8, 10, 13, 16, 18), την ψυχοπαθολογία του θύτη

(Παράρτημα, δηλώσεις: 15, 17, 19) και τις άλλες παραμέτρους (συναισθηματική φόρτιση θύτη, συντροφικές συγκρούσεις, γυναικείος δυναμισμός) (Παράρτημα, δηλώσεις: 3, 5, 7, 9, 11, 14R, 12). Τα άτομα καλούνται να απαντήσουν κατά πόσο συμφωνούν ή διαφωνούν με την κάθε δήλωση. Υψηλότερες βαθμολογίες συμφωνίας στην κάθε διάσταση των ΣΑΓ, δηλώνουν ότι τα άτομα αυτά φαίνεται να αποδίδουν το φαινόμενο των γυναικοκτονιών στην συγκεκριμένη διάσταση. Οι τρεις διαστάσεις δεν είναι αυτοαποκλειόμενες, δηλαδή ένα άτομο μπορεί να αποδίδει το φαινόμενο και στις τρεις. Όπως φαίνεται στον πίνακα 1, οι τρεις διαστάσεις προέκυψαν με παραγοντική ανάλυση των δεδομένων, που ανέδειξαν τρεις παράγοντες. Η πρώτη διάσταση περιλάμβανε δηλώσεις όπως «Η γυναικοκτονία είναι η πιο ακραία μορφή βίας κατά των γυναικών» και «Υπάρχει επιβολή της ανδρικής ταυτότητας σε όλες τις πτυχές της κοινωνικής ζωής», η δεύτερη διάσταση περιλάμβανε δηλώσεις όπως «Η ψυχοπαθολογία του θύτη είναι η βασική αιτία μιας γυναικοκτονίας» και η τρίτη, δηλώσεις όπως «Η γυναικοκτονία είναι ένα έγκλημα πάθους», «Οι γυναικοκτονίες οφείλονται στην παρουσία γυναικείου δυναμισμού». Επίσης έγινε έλεγχος αξιοπιστίας των τριών διαστάσεων των στάσεων ΣΑΓ μέσω του δείκτη Cronbach's alpha. Ο δείκτης αυτός είναι ευρέως χρησιμοποιούμενος στην διεθνή έρευνα και αποσκοπεί στον έλεγχο της εσωτερικής συνοχής και αξιοπιστίας μιας κλίμακας (Tavakol & Dennick, 2011). Ο έλεγχος αξιοπιστίας ήταν αρκετά ικανοποιητικός και για τις τρεις διαστάσεις: πατριαρχία ($\alpha = .897$), ψυχοπαθολογία του θύτη ($\alpha = .802$), άλλες παράμετροι ($\alpha = .818$)

Πίνακας 1. Παραγοντική ανάλυση των στάσεων απέναντι στις γυναικοκτονίες

	Παράγοντας 1	Παράγοντας 2	Παράγοντας 3
Ο άνδρας/δράστης θεωρεί την γυναίκα/θύμα ιδιοκτησία του.	.857		
Ο άνδρας/δράστης ασκεί εξουσία πάνω στην γυναίκα/θύμα.	.811		
Η γυναικοκτονία αντανακλά μια εξουσιαστική σχέση ανάμεσα στους συντρόφους.	.803		

Το θύμα μιας γυναικοκτονίας, δολοφονείται επειδή είναι γυναίκα	.786		
Υπάρχει επιβολή της ανδρικής ταυτότητας σε όλες τις πτυχές της κοινωνικής ζωής.	.769		
Τα άτομα ανατρέφονται διαφορετικά ανάλογα με την έμφυλη ταυτότητα τους.	.696		
Τα αγόρια μαθαίνουν να είναι άγρια και επιθετικά. Τα κορίτσια μαθαίνουν να είναι ήρεμα και συγκαταβατικά.			
Η γυναικοκτονία είναι η πιο ακραία μορφή βίας κατά των γυναικών	.694		
Η κοινωνία δεν είναι ισόνομη, όσον αφορά τους άνδρες και τις γυναίκες.	.659		
Οι έμφυλοι ρόλοι είναι αντιδιαμετρικοί και αυτό επιτρέπει την επιβολή του ενός ρόλου πάνω στον άλλο.	.459		
Η γυναικοκτονία είναι αποτέλεσμα συγκρούσεων ανάμεσα στους συντρόφους	.768		
Ο θύτης σκοτώνει το θύμα επειδή νιώθει θυμό και ζήλεια.	.739		
Ο θύτης σκοτώνει το θύμα επειδή δεν μπορεί να διαχειριστεί την απόρριψη.	.710		
Οι γυναικοκτονίες οφείλονται στην παρουσία γυναικείου δυναμισμού	.675		
Η γυναικοκτονία είναι ένα έγκλημα πάθους.	-.413	.588	.397

Οι γυναικοκτονίες δεν έχουν σχέση με τον γυναικείο δυναμισμό.	.304	-571	
Οι γυναικοκτονίες οφείλονται στην απουσία γυναικείου δυναμισμού.		.488	
Ο θύτης είναι ένα άτομο που ζει με προβλήματα ψυχικής υγείας.			.873
Η ψυχοπαθολογία του θύτη είναι η βασική αιτία μιας γυναικοκτονίας.			.858
Ο θύτης παρουσιάζει έλλειψη κοινωνικών δεξιοτήτων.			.699

Παραγοντική ανάλυση κυρίων παραγόντων

Μέθοδος Περιστροφής : Ορθογώνια

Κλίμακα αμφίθυμου σεξισμού

Για την μέτρηση του σεξισμού μετά από μελέτη των διάφορων εργαλείων, επιλέχθηκε ως η καταλληλότερη η κλίμακα αμφίθυμου σεξισμού των Glick & Fiske (1996), οι οποίοι δημιούργησαν την κλίμακα τους, ισχυριζόμενοι ότι τα μέχρι τότε εργαλεία ήταν ανεπαρκή να μετρήσουν μη παραδοσιακές στάσεις. Ωστόσο, σύμφωνα με την ανάλυση των Conn et al. (1999), ο ισχυρισμός των Glick & Fiske, δεν είναι έγκυρος. Οι Conn και συνεργάτες υποστήριξαν ότι τόσο η κλίμακα αμφίθυμου σεξισμού (Glick & Fiske, 1996), όσο και η κλίμακα σύγχρονου σεξισμού (Swim et al., 1995) είναι αποτελεσματικές στην μέτρηση εχθρικών και καλοπροαίρετων σεξιστικών στάσεων. Παρόλα αυτά εξηγούν ότι η κλίμακα των Swim et al. ίσως υπολείπεται σε κάποια σημεία, καθώς δεν εξετάζει όλες τις εκδοχές του καλοπροαίρετου σεξισμού. Επιπλέον διευκρινίζουν ότι δεν διαχωρίζει τις δύο όψεις του σεξισμού, μην επιτρέποντας τους πειραματικούς χειρισμούς των μετρήσεων εχθρικού και καλοπροαίρετου σεξισμού.

Για τους παραπάνω λόγους κρίθηκε ορθό για τους σκοπούς της παρούσας έρευνας να χρησιμοποιηθεί η κλίμακα αμφίθυμου σεξισμού των Glick & Fiske, η οποία επιτρέπει εξονυχιστικό έλεγχο όλων των εκφάνσεων σεξισμού, καθώς και πιθανούς συσχετισμούς μεταξύ των δύο υπομετρήσεων. Η κλίμακα αποτελείται από 22 δηλώσεις και χωρίζεται σε δύο υποκλίμακες: του εχθρικού σεξισμού (Παράρτημα, δηλώσεις: 2, 4, 5, 7, 10, 11, 14, 15, 16, 18, 21) και του καλοπροαίρετου σεξισμού (Παράρτημα, δηλώσεις: 1, 3, 6, 8, 9, 12, 13, 17, 19, 20, 22). Τα άτομα καλούνται να απαντήσουν κατά πόσο συμφωνούν ή διαφωνούν με την κάθε δήλωση. Υψηλότερες βαθμολογίες στην κάθε υποκλίμακα δηλώνουν μεγαλύτερο βαθμό εχθρικού και καλοπροαίρετου σεξισμού αντίστοιχα. Ο έλεγχος αξιοπιστίας ήταν αρκετά ικανοποιητικός τόσο για τον εχθρικό σεξισμό ($\alpha = .968$), όσο και για τον καλοπροαίρετο ($\alpha = .870$).

Κλίμακα πίστης στους έμφυλους ρόλους

Για την μέτρηση της πίστης στους έμφυλους ρόλους επιλέχθηκε η κλίμακα των Kerr and Holden (1996). Όπως αναφέρουν οι Brown και Gladstone (2012), η κλίμακα ήταν ένα από τα πρώτα συνοπτικά, ψυχομετρικά μέτρα που διαφοροποιούσαν την ιδεολογία των έμφυλων ρόλων και τα έμφυλα στερεότυπα. Το 2012 οι Brown και Gladstone δημιούργησαν μια μικρότερη εκδοχή της κλίμακας (10 δηλώσεις αντί 20 της πρωτότυπης), η οποία θεωρήθηκε και η κατάλληλη να χρησιμοποιηθεί στην παρούσα έρευνα για την μελέτη της πίστης στους έμφυλους ρόλους. Τα άτομα καλούνται να απαντήσουν κατά πόσο συμφωνούν ή διαφωνούν με την κάθε δήλωση. Οι υψηλότερες βαθμολογίες στην κλίμακα δηλώνουν μεγαλύτερο βαθμό πίστης στους έμφυλους ρόλους. Ο έλεγχος αξιοπιστίας ήταν αρκετά ικανοποιητικός ($\alpha = .857$).

Κλίμακα μέτρησης επίρριψης ευθυνών

Για την μέτρηση της επίρριψης ευθυνών στο θύμα χρησιμοποιήθηκαν συνδυαστικά 3 κλίμακες. Η πρώτη είναι των Stewart et al. (2012), η οποία μετράει την απόδοση ευθύνης τόσο στο θύμα όσο και στον θύτη σε περιπτώσεις συντροφικής βίας, η δεύτερη είναι των Harrison et al. (2008), η οποία χρησιμοποιήθηκε από τους ερευνητές για την μέτρηση επίρριψης ευθυνών σε θύμα βιασμού από γνωστό άτομο και η τρίτη είναι των Fazio et al. (1997), η οποία μετράει την απόδοση ευθύνης σε θύμα και θύτη σε περιπτώσεις εγκληματικών ενεργειών.

Η κλίμακα της παρούσας έρευνας αποτελείται από 12 δηλώσεις (Παράρτημα) και περιλαμβάνει δηλώσεις που αφορούν τόσο το θύμα, όσο και τον θύτη (παράδειγμα: «Το θύμα είναι υπεύθυνο για την γυναικοκτονία», «Ο δράστης είχε κάποια δικαιολογία»). Τα άτομα καλούνται να απαντήσουν κατά πόσο συμφωνούν ή διαφωνούν με την κάθε δήλωση. Οι υψηλότερες βαθμολογίες στην κλίμακα, ισοδυναμούν με μεγαλύτερη επίρριψη ευθυνών στον θύμα και ταυτόχρονη αθώωση του θύτη. Ο έλεγχος αξιοπιστίας ήταν αρκετά ικανοποιητικός ($\alpha = .909$).

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Ο προαπαιτούμενος έλεγχος κανονικότητας Shapiro-Wilk έδειξε ότι οι τιμές του εχθρικού σεξισμού, του καλοπροαίρετου σεξισμού, της πίστης στους έμφυλους ρόλους, της απόδοσης των γυναικοκτονιών στην πατριαρχία, της απόδοσης των γυναικοκτονιών σε άλλες αιτίες και της επίρριψης ευθυνών στο θύμα δεν κατανέμονται κανονικά ($p < .001$). Για αυτόν τον λόγο στην συνέχεια επιλέχθηκε η ανάλυση των δεδομένων με ανθεκτικές/εύρωστες μεθόδους για 2.000 δειγματοληψίες και διάστημα εμπιστοσύνης 95%, [Bootstrap]. Επιπλέον ο έλεγχος ομοσκεδαστικότητας (Levene's test) έδειξε ότι οι διακυμάνσεις των ομάδων των δύο συνθηκών ως προς ως προς τον καλοπροαίρετο σεξισμό, είναι ίσες $F(1,291) = 0.002, p > .05$. Οι διακυμάνσεις των δύο ομάδων ως προς την πίστη στους έμφυλους ρόλους είναι ίσες $F(1,291) = 1.30, p > .05$, καθώς και οι διακυμάνσεις ως προς την απόδοση των γυναικοκτονιών σε άλλες αιτίες $F(1,291) = 1.72, p > .05$ και ως προς την απόδοση των γυναικοκτονιών στην ψυχοπαθολογία του θύτη $F(1,291) = 1.65, p > .05$. Αντίθετα οι διακυμάνσεις των ομάδων ως προς τον εχθρικό σεξισμό, την απόδοση των γυναικοκτονιών στην πατριαρχία και την επίρριψη ευθυνών στο θύμα δεν είναι ίσες, αφού $p < .05$.

Αρχικά έγιναν κάποιοι έλεγχοι για τις υποθέσεις και τα ερευνητικά ερωτήματα, που είναι ανεξάρτητα από τον πειραματικό χειρισμό και στην συνέχεια ακολούθησαν οι έλεγχοι για τις υποθέσεις που περιείχαν την μεταβλητή του έμφυλου ρόλου του θύματος (πειραματικός χειρισμός).

Ερευνητικό ερώτημα E1: Όσον αφορά τις στάσεις του πληθυσμού απέναντι στις γυναικοκτονίες, από την πιλοτική έρευνα και από την παραγοντική ανάλυση των δεδομένων της κύριας έρευνας, φάνηκε ότι διακρίνονται σε τρεις διαστάσεις: την πατριαρχία, την ψυχοπαθολογία του θύτη και τις άλλες παραμέτρους. Ο έλεγχος των συχνοτήτων των απαντήσεων, έδειξε ότι το 69% του δείγματος συμφωνεί με την διάσταση της πατριαρχίας, δηλαδή αποδίδει το φαινόμενο στο πατριαρχικό σύστημα. Επίσης το 39% φάνηκε να συμφωνεί με την διάσταση της ψυχοπαθολογίας του θύτη, ενώ το 16% φάνηκε να συμφωνεί με την διάσταση των άλλων παραμέτρων. Το ποσοστό συμφωνίας με την κάθε διάσταση προέκυψε μετά από μετατροπή του αριθμού των ατόμων με βαθμολογίες ίσες και μεγαλύτερες του 5 στην 7βάθμια κλίμακα της κάθε διάστασης, σε ποσοστό (5 = μάλλον συμφωνώ, 6= συμφωνώ, 7 = συμφωνώ απόλυτα)

Υπόθεση H1: Για την διερεύνηση της σχέσης ανάμεσα στον εχθρικό σεξισμό, τον καλοπροαίρετο σεξισμό, την πίστη στους έμφυλους ρόλους και την διάσταση της πατριαρχίας των ΣΑΓ, πραγματοποιήθηκε μια πολλαπλή γραμμική παλινδρόμηση μέσω wild bootstrap για 2.000 δειγματοληψίες και μεροληπτικό διάστημα εμπιστοσύνης 95%, λόγω της ετεροδιασκεδαστικότητας των διακυμάνσεων (Gignac, 2019). Η ανάλυση με bootstrap για 2.000 δειγματοληψίες και μεροληπτικό διάστημα εμπιστοσύνης 95% (πίνακας 2), έδειξε μια σημαντική αρνητική συσχέτιση της διάστασης της πατριαρχίας με την πίστη στους έμφυλους ρόλους ($r = -.59^{**}$, $p < .001$ [-.67, -.50]). Επίσης φάνηκε να υπάρχει μια σημαντική αρνητική συσχέτιση της διάστασης της πατριαρχίας με τον εχθρικό σεξισμό ($r = -.76^{**}$, $p < .001$ [-.81, -.68]), ενώ φάνηκε να υπάρχει μια αρνητική συσχέτιση της διάστασης με τον καλοπροαίρετο σεξισμό ($r = -.35$, $p < .001$ [-4.64, -.23]). Η πολλαπλή γραμμική παλινδρόμηση, έδειξε ότι ο εχθρικός σεξισμός, ο καλοπροαίρετος σεξισμός και η πίστη στους έμφυλους ρόλους, μπορούν πράγματι να προβλέψουν τον βαθμό απόδοσης των γυναικοκτονιών στην πατριαρχία [$F(3,289)=140.19$, $p < .001$]. Ακριβέστερα, όπως φαίνεται και στον πίνακα 3, η κατά μία μονάδα αύξηση του εχθρικού σεξισμού, επιφέρει μείωση της απόδοσης στην πατριαρχία κατά 0,56 μονάδες και η κατά μία μονάδα αύξηση της πίστης στους έμφυλους ρόλους, επιφέρει μείωση της απόδοσης στην πατριαρχία κατά 0,26 μονάδες. Αντίθετα η κατά μία μονάδα αύξηση του καλοπροαίρετου σεξισμού, επιφέρει αύξηση της απόδοσης στην πατριαρχία κατά 0,18 μονάδες. Το R^2 έδειξε ότι το 59.3% της μεταβολής της διάστασης της πατριαρχίας, μπορεί να εξηγηθεί από το μοντέλο μας. Η πρώτη υπόθεση λοιπόν φαίνεται να επιβεβαιώνεται, καθώς η γραμμική παλινδρόμηση υποστήριξε ότι ο εχθρικός σεξισμός και η πίστη στους έμφυλους ρόλους είναι αρνητικοί προβλεπτικοί παράγοντες της απόδοσης των γυναικοκτονιών στην πατριαρχία. Όσον αφορά τον καλοπροαίρετο σεξισμό, η υπόθεση δεν επιβεβαιώθηκε, καθώς φάνηκε να προβλέπει θετικά την διάσταση της πατριαρχίας, παρόλη την αρνητική τους συσχέτιση. Αυτό μπορεί να συνέβη λόγω πολυσυγγραμμικότητας των μεταβλητών.

Πίνακας 2. Αποτελέσματα ανάλυσης συσχέτισης μέσω *bootstrap*^c για το σύνολο των υπό μελέτη ποσοτικών μεταβλητών για όλο το δείγμα

Μεταβλητές	1	2	3	4	5	6	7
1.Εχθρικός σεξισμός							
BCa 95% Χαμηλότερο							
Υψηλότερο							
2. Καλοπροαίρετος σεξισμός	.541**						
BCa 95% Χαμηλότερο	.441						
Υψηλότερο	.632						
3.Πίστη στους έμφυλους ρόλους	.714**	.651**					
BCa 95% Χαμηλότερο	.645	.572					
Υψηλότερο	.780	.721					
4.Πατριαρχία (ΣΑΓ)	-.757**	-.348**	-.592**				
BCa 95% Χαμηλότερο	-.810	-.447	-.667				
Υψηλότερο	-.692	-.246	-.508				
5.Ψυχοπαθολογία του θύτη (ΣΑΓ)	.507**	.317**	.392**	-.359**			
BCa 95% Χαμηλότερο	.430	.214	.308	-.449			
Υψηλότερο	.576	.417	.472	-.256			
6.Άλλες παράμετροι (ΣΑΓ)	.575**	.472**	.514**	-.389**	.451**		
BCa 95% Χαμηλότερο	.495	.370	.429	-.491	.347		
Υψηλότερο	.650	.564	.593	-.273	.545		
7.Επίρριψη ευθυνών στο θύμα	.612**	.223	.530**	-.654**	.339**	.452**	
BCa 95% Χαμηλότερο	.529	.117	.442	-.740	.258	.366	
Υψηλότερο	.684	.340	.620	-.544	.408	.525	

** $p < .01$

c. Εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά, τα αποτελέσματα του *bootstrap* βασίζονται σε 2000 δείγματα

Πίνακας 3. Ανάλυση πολλαπλής παλινδρόμησης μέσω *wild bootstrap*. Προβλεπτικοί παράγοντες της απόδοσης των γυναικοκτονιών στην πατριαρχία.

	Bootstrap ^a				BCa 95%	
	<i>B</i>	<i>Bias</i>	<i>SE</i>	<i>p</i>	Χαμηλότερ	Υψηλότερο
	Εχθρικός σεξισμός	-,558	-,015	,061	<.001	-,660
Καλοπροαίρετος σεξισμός	,182	,005	,070	.009	,040	,329
Πίστη στους έμφυλους ρόλους	-,266	,003	,092	.002	-,454	-,081

Σημείωση: Εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά, τα αποτελέσματα του *bootstrap* βασίζονται σε 2000 δείγματα *wild bootstrap*

$$R^2 = .593$$

Ερευνητικό ερώτημα E2: Στην συνέχεια ερευνήθηκε η σχέση ανάμεσα στις τρεις αυτές μεταβλητές (εχθρικός σεξισμός, καλοπροαίρετος σεξισμός και πίστη στους έμφυλους ρόλους) και με τις άλλες δύο διαστάσεις που προέκυψαν από την κλίμακα, δηλαδή την ψυχοπαθολογία του θύτη και τις άλλες παραμέτρους. Αρχικά, πραγματοποιήθηκε μια πολλαπλή γραμμική παλινδρόμηση με προβλεπόμενη μεταβλητή την διάσταση της ψυχοπαθολογίας του θύτη, μέσω *wild bootstrap* για 2.000 δειγματοληψίες και μεροληπτικό διάστημα εμπιστοσύνης 95%, λόγω της ετεροδιασκεδαστικότητας των διακυμάνσεων (Gignac, 2019). Η πολλαπλή γραμμική παλινδρόμηση, έδειξε ότι ο εχθρικός σεξισμός, ο καλοπροαίρετος σεξισμός και η πίστη στους έμφυλους ρόλους, προβλέπουν τον βαθμό της απόδοσης στην ψυχοπαθολογία του θύτη [$F(3,289) = 33.871, p < .001$]. Ακριβέστερα, όπως φαίνεται στον πίνακα 4, η κατά μία μονάδα αύξηση του εχθρικού σεξισμού επιφέρει αύξηση της απόδοσης του φαινομένου με στην ψυχοπαθολογία του θύτη κατά 0,47 μονάδες. Αντίθετα, οι άλλες δύο μεταβλητές δεν φαίνεται να προβλέπουν με στατιστική σημαντικότητα την διάσταση της ψυχοπαθολογίας. Το R^2 έδειξε ότι

το 26% της μεταβολής της διάστασης της ψυχοπαθολογίας του θύτη, μπορεί να εξηγηθεί από το μοντέλο μας.

Πίνακας 4. Ανάλυση πολλαπλής παλινδρόμησης μέσω wild bootstrap. Προβλεπτικοί παράγοντες της απόδοσης των γυναικοκτονιών στην ψυχοπαθολογία του θύτη

	Bootstrap ^a				BCa 95%	
	<i>B</i>	<i>Bias</i>	<i>SE</i>	<i>p</i>	Χαμηλότερ	Υψηλότερο
	Εχθρικός σεξισμός	,471	-,024	,062	<.001	,373
Καλοπροαίρετος σεξισμός	,070	,011	,071	.222	-,066	,047
Πίστη στους έμφυλους ρόλους	,068	,001	,092	.346	-,121	-,250

Σημείωση: Εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά, τα αποτελέσματα του bootstrap βασίζονται σε 2000 δείγματα wild bootstrap

$$R^2 = .260$$

Ερευνητικό ερώτημα E3: Έπειτα πραγματοποιήθηκε μια δεύτερη πολλαπλή γραμμική παλινδρόμηση με προβλεπόμενη μεταβλητή την διάσταση των άλλων παραμέτρων (συναισθηματική φόρτιση θύτη, συντροφικές συγκρούσεις, γυναικείος δυναμισμός). Η ανάλυση έγινε μέσω wild bootstrap για 2.000 δειγματοληψίες και μεροληπτικό διάστημα εμπιστοσύνης 95%, λόγω της ετεροδιασκεδαστικότητας των διακυμάνσεων. Η πολλαπλή γραμμική παλινδρόμηση, έδειξε ότι ο εχθρικός σεξισμός, ο καλοπροαίρετος σεξισμός και η πίστη στους έμφυλους ρόλους, προβλέπουν τον βαθμό απόδοσης των γυναικοκτονιών σε άλλες παραμέτρους [$F(3,289) = 57.081, p < .001$]. Ακριβέστερα όπως φαίνεται στον πίνακα 5, η κατά μία μονάδα αύξηση του εχθρικού σεξισμού επιφέρει αύξηση της απόδοσης του φαινομένου σε άλλες παραμέτρους κατά 0,31 μονάδες, η κατά μία μονάδα αύξηση του καλοπροαίρετου σεξισμού επιφέρει αύξηση 0,21 μονάδες και η κατά μία μονάδα αύξηση της πίστης στους έμφυλους

ρόλους, επιφέρει αύξηση 0,15 μονάδες. Το R^2 έδειξε ότι το 37% της μεταβολής της διάστασης των άλλων παραμέτρων, μπορεί να εξηγηθεί από το μοντέλο μας.

Πίνακας 5. Ανάλυση πολλαπλής παλινδρόμησης μέσω *wild bootstrap*. Προβλεπτικοί παράγοντες της απόδοσης των γυναικοκτονιών σε άλλες παραμέτρους (συναισθηματική φόρτιση θύτη, συντροφικές συγκρούσεις, γυναικείος δυναμισμός)

	Bootstrap ^a				BCa 95%	
	<i>B</i>	<i>Bias</i>	<i>SE</i>	<i>p</i>	Χαμηλότερ	Υψηλότερο
Εχθρικός σεξισμός	,310	-,026	,061	<.001	,216	,352
Καλοπροαίρετος σεξισμός	,212	,010	,072	<.001	,056	,392
Πίστη στους έμφυλους ρόλους	,154	,004	,092	.013	,033	,346

Σημείωση: Εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά, τα αποτελέσματα του bootstrap βασίζονται σε 2000 δείγματα wild bootstrap

$$R^2 = .372$$

Υπόθεση H2: Για την διερεύνηση της σχέσης ανάμεσα στον εχθρικό σεξισμό, τον καλοπροαίρετο σεξισμό, την πίστη στους έμφυλους ρόλους και την επίρριψη ευθυνών στο θύμα, πραγματοποιήθηκε μια πολλαπλή γραμμική παλινδρόμηση μέσω *wild bootstrap* για 2000 δειγματοληψίες και μεροληπτικό διάστημα εμπιστοσύνης 95% (Gignac, 2019). Η ανάλυση με *bootstrap* για 2.000 δειγματοληψίες και διάστημα μεροληπτικό εμπιστοσύνης 95% (πίνακας 2), έδειξε μια σημαντική θετική συσχέτιση της επίρριψης ευθυνών στο θύμα με την πίστη στους έμφυλους ρόλους ($r = .53^{**}$, $p < .001$ [.43, .62]). Επίσης φάνηκε να υπάρχει μια σημαντική θετική συσχέτιση της επίρριψης ευθυνών στο θύμα με τον εχθρικό σεξισμό ($r = .61^{**}$, $p < .001$ [.53, .67]), ενώ φάνηκε να υπάρχει θετική συσχέτιση της επίρριψης ευθυνών στο θύμα με τον καλοπροαίρετο σεξισμό ($r = .22$, $p < .001$ [.11, .34]) Η πολλαπλή γραμμική παλινδρόμηση έδειξε ότι ο εχθρικός σεξισμός, ο καλοπροαίρετος σεξισμός και η πίστη στους έμφυλους ρόλους,

μπορούν πράγματι να προβλέψουν τον βαθμό επίρριψης ευθυνών στο θύμα [$F(3,289) = 74.64$, $p < .001$]. Ακριβέστερα, όπως φαίνεται στον πίνακα 6, η κατά μία μονάδα αύξηση της πίστης στους έμφυλους ρόλους, επιφέρει αύξηση της επίρριψης ευθυνών στο θύμα κατά 0,32 μονάδες. Η κατά μία μονάδα αύξηση του εχθρικού σεξισμού, επιφέρει αύξηση της επίρριψης ευθυνών στο θύμα κατά 0,27 μονάδες. Αντίθετα η κατά μία μονάδα αύξηση του καλοπροαίρετου σεξισμού, επιφέρει μείωση της επίρριψης ευθυνών στο θύμα κατά 0,21 μονάδες. Το R^2 έδειξε ότι το 43.7% της μεταβολής της επίρριψης ευθυνών στο θύμα, μπορεί να εξηγηθεί από το μοντέλο μας. Η δεύτερη υπόθεση φαίνεται να επιβεβαιώνεται και αυτή, καθώς η γραμμική παλινδρόμηση υποστήριξε ότι ο εχθρικός σεξισμός και η πίστη στους έμφυλους ρόλους είναι θετικοί προβλεπτικοί παράγοντες της επίρριψης ευθυνών στο θύμα. Όσον αφορά τον καλοπροαίρετο σεξισμό, η υπόθεση δεν επιβεβαιώθηκε, καθώς φάνηκε να προβλέπει αρνητικά την επίρριψη ευθυνών στο θύμα, παρόλη την θετική τους συσχέτιση. Αυτό είναι πιθανό να οφείλεται σε πολυσυγγραμμικότητα των προβλεπόμενων μεταβλητών.

Πίνακας 6. Ανάλυση πολλαπλής παλινδρόμησης μέσω *wild bootstrap*. Προβλεπτικοί παράγοντες επίρριψης ευθυνών στο θύμα

	Bootstrap ^a				BCa 95%	
	<i>B</i>	<i>Bias</i>	<i>SE</i>	<i>p</i>	<i>Χαμηλότερ</i>	<i>Υψηλότερο</i>
Εχθρικός σεξισμός	.273	-.037	.063	<.001	.187	.283
Καλοπροαίρετος σεξισμός	-.215	.012	.072	<.001	-.367	-.041
Πίστη στους έμφυλους ρόλους	.317	.006	.092	<.001	.134	.523

Σημείωση: Εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά, τα αποτελέσματα του bootstrap βασίζονται σε 2000 δείγματα wild bootstrap

$$R^2 = .437$$

Υπόθεση H3: Στην συνέχεια εφαρμόστηκε έλεγχος t σε δύο ανεξάρτητα δείγματα με ανάλυση των δεδομένων με bootstrap για 2.000 δειγματοληψίες και μεροληπτικό διάστημα εμπιστοσύνης 95%, για την σύγκριση των γυναικών συμμετεχουσών με τους άνδρες συμμετέχοντες ως προς την διάσταση της πατριαρχίας (Σταλίκας & Κυριάζος, 2019). Στον έλεγχο αυτόν συμπεριλήφθηκαν 273 άτομα τα οποία είχαν αυτοπροσδιοριστεί, ως άνδρες ή γυναίκες, ενώ τα 20 άτομα που είχαν αυτοπροσδιοριστεί με διαφορετική έμφυλη ταυτότητα (non binary, agender, gender fluid, άλλο) δεν συμπεριλήφθηκαν. Ο έλεγχος υποστήριξε ότι η μέση τιμή της απόδοσης του φαινομένου στην πατριαρχία των ανδρών ($M = 4.50, SD = 1.50, 95\% BCa [4.23, 4.78]$) είναι σημαντικά μικρότερη έναντι της αντίστοιχης των γυναικών ($M = 5.88, SD = .73, 95\% BCa [5.76, 5.99]$), $t(153) = 8.96, p < .001, 95\% BCa [1.075, 1.660]$. Αυτά τα ευρήματα φάνηκε να επιβεβαιώνουν την τρίτη υπόθεση.

Ερευνητικά ερωτήματα E4 και E5: Η σύγκριση των γυναικών συμμετεχουσών με τους άνδρες συμμετέχοντες έγινε και ως προς την διάσταση της ψυχοπαθολογίας του θύτη και την διάσταση των άλλων παραμέτρων. Χρησιμοποιήθηκε και πάλι έλεγχος t σε δύο ανεξάρτητα δείγματα με ανάλυση των δεδομένων με bootstrap για 2.000 δειγματοληψίες και μεροληπτικό διάστημα εμπιστοσύνης 95% και δεδομένα από 273 άτομα. Ο πρώτος έλεγχος υποστήριξε ότι η μέση τιμή της απόδοσης του φαινομένου στην ψυχοπαθολογία του θύτη των ανδρών ($M = 4.92, SD = 1.58, 95\% BCa [4.23, 4.78]$) είναι σημαντικά μεγαλύτερη έναντι της αντίστοιχης των γυναικών ($M = 4.21, SD = 1.65, 95\% BCa [4.64, 5.22]$), $t(153) = -3.58, p < .001, 95\% BCa [-1.105, -.321]$. Ο δεύτερος έλεγχος υποστήριξε ότι η μέση τιμή απόδοσης του φαινομένου σε άλλες παραμέτρους των ανδρών ($M = 4.01, SD = 1.38, 95\% BCa [3.75, 4.26]$) είναι σημαντικά μεγαλύτερη έναντι της αντίστοιχης των γυναικών ($M = 3.41, SD = 1.12, 95\% BCa [3.24, 3.60]$), $t(153) = -3.77, p < .001, 95\% BCa [-.889, -.275]$.

Υπόθεση H4 και H5: Στην συνέχεια για την διερεύνηση της αλληλεπίδρασης της έμφυλης ταυτότητας των συμμετεχόντων με τον πειραματικό χειρισμό (έμφυλος ρόλος θύματος) ως προς την επίρριψη ευθυνών στο θύμα πραγματοποιήθηκε ανάλυση διακύμανσης κατά δύο παράγοντες

με bootstrap για 2.000 δειγματοληψίες και μεροληπτικό διάστημα εμπιστοσύνης 95% (Σταλίκας & Κυριάζος, 2019). Στον έλεγχο αυτόν συμπεριλήφθηκαν 273 άτομα τα οποία είχαν αυτοπροσδιοριστεί, ως άνδρες ή γυναίκες, ενώ τα 20 άτομα που είχαν αυτοπροσδιοριστεί με διαφορετική έμφυλη ταυτότητα (non binary, agender, gender fluid, άλλο) δεν συμπεριλήφθηκαν. Φαίνεται ότι υπήρξε σημαντική επίδραση της έμφυλης ταυτότητας του συμμετέχοντα στην επίρριψη ευθυνών στο θύμα $F(1, 289) = 34.32, p < .001$, καθώς οι άνδρες ($M = 1.86, SD = 1.17, 95\% BCa [1.65, 2.07]$) φάνηκε να επιρρίπτουν ευθύνες σε μεγαλύτερο βαθμό από τις γυναίκες ($M = 1.25, SD = .43, 95\% BCa [1.19, 1.31]$). Επίσης σημαντική ήταν και η επίδραση του έμφυλου ρόλου θύματος (συνθήκη 1 και 2) προς την επίρριψη ευθυνών στο θύμα $F(1, 289) = 16.15, p < .001$, καθώς στο θύμα μη παραδοσιακού έμφυλου ρόλου ($M = 1.71, SD = 1.15, 95\% BCa [1.53, 1.90]$) φάνηκε να επιρρίπτονται ευθύνες σε μεγαλύτερο βαθμό από το θύμα παραδοσιακού έμφυλου ρόλου ($M = 1.31, SD = .42, 95\% BCa [1.24, 1.38]$). Τέλος φάνηκε να υπάρχει σημαντική αλληλεπίδραση της έμφυλης ταυτότητας του συμμετέχοντα με τον έμφυλο ρόλο του θύματος προς την επίρριψη ευθύνης $F(1, 289) = 12.04, p < .001$. Αναλυτικότερα, όπως φαίνεται στον πίνακα 7, οι άνδρες επιρρίπτουν σε σημαντικά ($p < .001$) μεγαλύτερο βαθμό ευθύνες στα θύματα που έχουν μη παραδοσιακό έμφυλο ρόλο ($M = 2.20, SD = 1.46, 95\% BCa [1.84, 2.59]$) από ότι στα θύματα με παραδοσιακό ρόλο ($M = 1.46, SD = .44, 95\% BCa [1.35, 1.58]$), ενώ οι γυναίκες τον ίδιο βαθμό ευθύνης και στις δύο συνθήκες {συνθήκη 1: ($M = 1.22, SD = .39, 95\% BCa [1.15, 1.31]$), συνθήκη 2: ($M = 1.28, SD = .47, 95\% BCa [1.18, 1.38]$)}, $p > .05$. Η τέταρτη και η πέμπτη υπόθεση φάνηκαν να επιβεβαιώνονται.

Πίνακας 7. Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις μέσω ανάλυσης bootstrap για την επίρριψη ευθυνών στο θύμα ανά ομάδες έμφυλης ταυτότητας συμμετέχοντα και έμφυλου ρόλου θύματος

		Άνδρες		Γυναίκες	
		Παραδοσιακός έμφυλος ρόλος	Μη παραδοσιακός έμφυλος ρόλος	Παραδοσιακός έμφυλος ρόλος	Μη παραδοσιακός έμφυλος ρόλος
Επίρριψη ευθυνών στο θύμα	M	1.46	2.20	1.22	1.28
	BCa 95% Χαμηλότερο	1.35	1.84	1.15	1.18

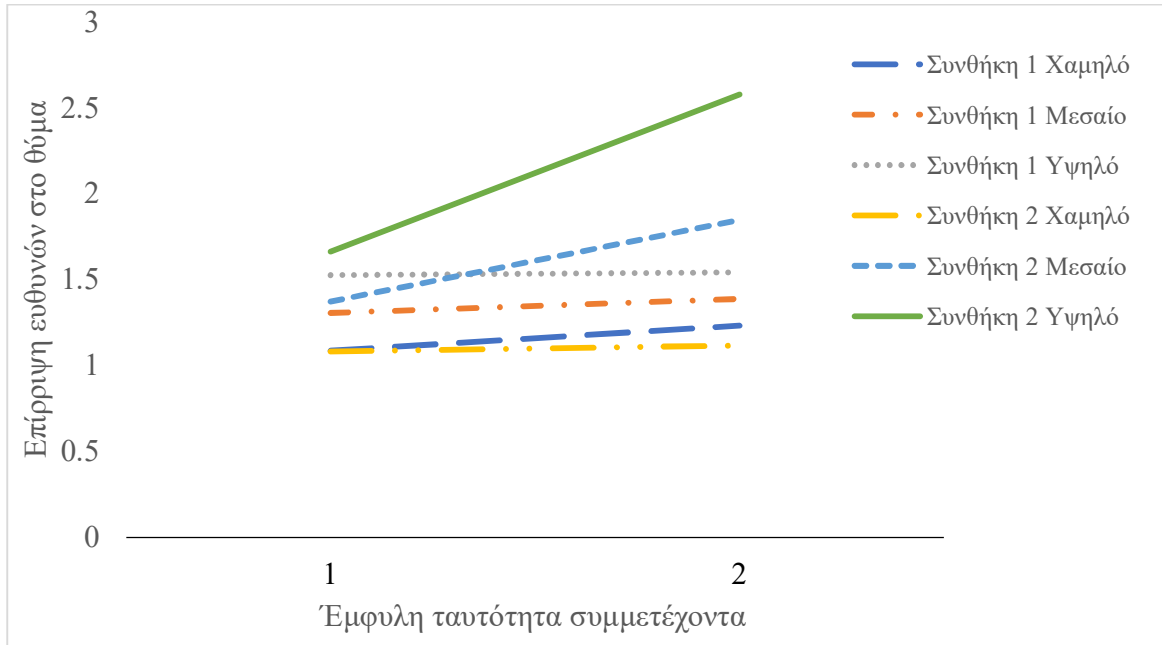
Υψηλότερο	1.58	2.59	1.31	1.39
SD	.44	1.46	.39	.47
BCa 95%				
Χαμηλότερο	.34	1.24	.26	.29
Υψηλότερο	.51	1.61	.51	.63

Σημείωση: Εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά, τα αποτελέσματα του bootstrap βασίζονται σε 2000 δείγματα

Υπόθεση H6: Για τον έλεγχο της υπόθεσης ότι η σχέση μεταξύ της έμφυλης ταυτότητας του συμμετέχοντα και της επίρριψης ευθυνών στο θύμα, θα ρυθμίζεται από τον έμφυλο ρόλο του θύματος (συνθήκη 1 και 2) και την πίστη στους έμφυλους ρόλους, πραγματοποιήθηκε έλεγχος για να διερευνηθεί αν υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ της έμφυλης ταυτότητας του συμμετέχοντα, του έμφυλου ρόλου του θύματος και της πίστης στους έμφυλους ρόλους προς την επίρριψη ευθυνών στο θύμα. Χρησιμοποιήθηκε το Process macro για SPSS (model 3) (Hayes, 2018), χρησιμοποιώντας bootstrapping για 10.000 δειγματοληψίες και εύρωστα τυπικά σφάλματα (HC3), καθώς στα τυπικά σφάλματα των δεδομένων υπάρχει ετεροσκεδαστικότητα. Υπήρχε σημαντική άμεση επιρροή της έμφυλης ταυτότητας του συμμετέχοντα, $B = .27$, $SE(HC3) = .09$, $t = 2.97$, $p = .003$, 95% $CI [.09, .45]$ και σημαντική επιρροή του έμφυλου ρόλου του θύματος $B = .23$, $SE(HC3) = .09$, $t = 2.51$, $p = .01$, 95% $CI [.05, .41]$. Επίσης σημαντική φάνηκε να είναι και η άμεση επιρροή της πίστης στους έμφυλους ρόλους, $B = .35$, $SE(HC3) = .05$, $t = 5.37$, $p = .000$, 95% $CI [.22, .48]$. Τέλος όλες οι διπλής κατεύθυνσης αλληλεπιδράσεις ήταν σημαντικές, εκτός από την αλληλεπίδραση έμφυλης ταυτότητας συμμετέχοντα και πίστης στους έμφυλους ρόλους. Σημαντική φάνηκε να είναι και η διπλής κατεύθυνσης αλληλεπίδραση της έμφυλης ταυτότητας του θύματος με τον έμφυλο ρόλο θύματος και την πίστη στους έμφυλους ρόλους $B = .53$, $SE(HC3) = .25$, $t = 2.14$, $p = .03$, 95% $CI [.04, 1.03]$ υποστηρίζοντας ότι ο έμφυλος ρόλος του θύματος και η πίστη στους έμφυλους ρόλους, ρυθμίζουν την επίδραση της έμφυλης ταυτότητας του συμμετέχοντα στην επίρριψη ευθυνών στο θύμα. Στην συνέχεια ερευνήθηκε η αλληλεπίδραση, εξετάζοντας την επίδραση της έμφυλης ταυτότητας του συμμετέχοντα στην επίρριψη ευθυνών στο θύμα για τα διάφορα επίπεδα του έμφυλου ρόλου (παραδοσιακού έμφυλου ρόλου και μη παραδοσιακού) και της πίστης στους

έμφυλους ρόλους. Αυτό όπως φαίνεται στο σχήμα 1, αποκάλυψε ότι η έμφυλη ταυτότητα προβλέπει θετικά την επίρριψη ευθυνών στο θύμα, αλλά μόνο στην συνθήκη μη παραδοσιακού έμφυλου ρόλου και μόνο στα μεσαία $\{B = .47, SE(HC3) = .16, t = 2.83, p = .005, 95\% CI [.15, .80]\}$ και υψηλά επίπεδα της πίστης στους έμφυλους ρόλους $\{B = .91, SE(HC3) = .33, t = 2.71, p = .007, 95\% CI [.25, 1.57]\}$. Συμπερασματικά, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι οι άνδρες είναι πιθανό να επιρρίψουν ευθύνες σε μεγαλύτερο βαθμό σε ένα θύμα αν το θύμα ακολουθεί μη παραδοσιακό ρόλο και αν πιστεύουν στους έμφυλους ρόλους σε μεσαίο ($M.O$) και υψηλό επίπεδο (1 SD πάνω από τον $M.O$). Επιβεβαιώνεται η έκτη υπόθεση.

Σχήμα 1. Ανάλυση ρύθμισης μέσω PROCESS (model 3), που απεικονίζει την αλληλεπίδραση έμφυλης ταυτότητας συμμετέχοντα με τον έμφυλο ρόλο θύματος (συνθήκη 1 και 2) και την πίστη στους έμφυλους ρόλους (χαμηλό-μεσαίο-υψηλό) ως προς την επίρριψη ευθυνών στο θύμα.

Σημείωση : Έμφυλη ταυτότητα 1 = Γυναίκες, 2 = Άνδρες

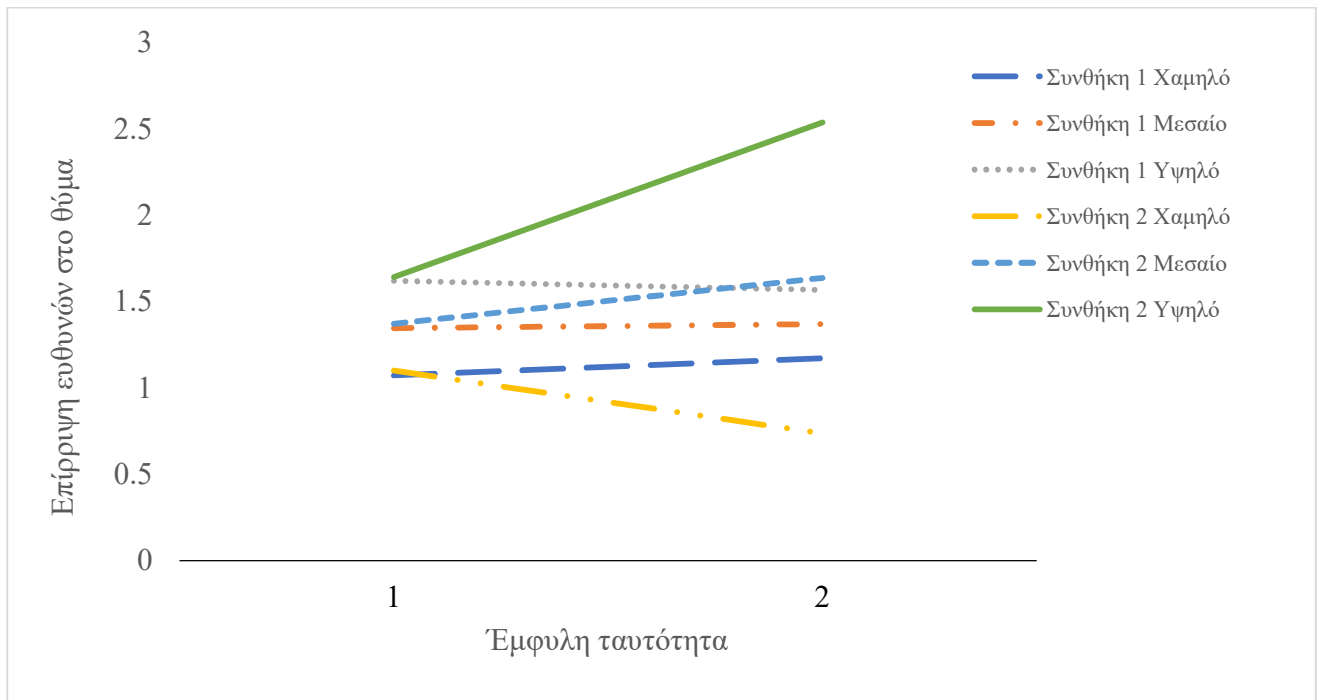
Υπόθεση H7: Για τον έλεγχο της υπόθεσης ότι η σχέση μεταξύ της έμφυλης ταυτότητας του συμμετέχοντα και της επίρριψης ευθυνών στο θύμα, θα ρυθμίζεται από τον έμφυλο ρόλο του θύματος (συνθήκη 1 και 2) και από τον καλοπροαίρετο σεξισμό, πραγματοποιήθηκε έλεγχος για να διερευνηθεί αν υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ της έμφυλης ταυτότητας του συμμετέχοντα, του έμφυλου ρόλου του θύματος και του καλοπροαίρετου σεξισμού ως προς την επίρριψη ευθυνών στο θύμα. Χρησιμοποιήθηκε το Process macro για SPSS (model 3) (Hayes, 2018), χρησιμοποιώντας bootstrapping για 10.000 δειγματοληψίες και εύρωστα τυπικά σφάλματα (HC3), καθώς στα τυπικά σφάλματα των δεδομένων υπάρχει ετεροσκεδαστικότητα. Υπήρχε σημαντική άμεση επιρροή της έμφυλης ταυτότητας του συμμετέχοντα, $B = .50$, $S(HC3) = .10$, $t = 4.60$, $p = .000$, 95% CI [.28, .72] και σημαντική επιρροή του έμφυλου ρόλου θύματος $B = .34$,

$SE(HC3) = .10, t = 3.43, p = .000, 95\% CI [.14, .54]$. Επίσης φάνηκε να υπάρχει σημαντική άμεση επιρροή και του καλοπροαίρετου σεξισμού, $B = .13, SE(HC3) = .04, t = 2.88, p = .004, 95\% CI [.04, .22]$. Τέλος όλες οι διπλής κατεύθυνσης αλληλεπιδράσεις δεν ήταν σημαντικές, εκτός από την αλληλεπίδραση της έμφυλης ταυτότητας του συμμετέχοντα με τον έμφυλο ρόλο θύματος $B = .62, SE(HC3) = .22, t = 2.79, p = .005, 95\% CI [.18, 1.06]$. Τα αποτελέσματα δεν υποστήριξαν σημαντική αλληλεπίδραση του έμφυλου ρόλου θύματος με τον καλοπροαίρετο σεξισμό προς την επίρριψη ευθυνών στο θύμα. Φάνηκε λοιπόν να μην επιβεβαιώνεται η έβδομη υπόθεση, καθώς η αλληλεπίδραση έμφυλης ταυτότητας συμμετέχοντα, έμφυλου ρόλου θύματος και καλοπροαίρετου σεξισμού προς την επίρριψη ευθυνών, δεν ήταν σημαντική.

Υπόθεση H8: Για τον έλεγχο της υπόθεσης ότι η σχέση μεταξύ της έμφυλης ταυτότητας του συμμετέχοντα και της επίρριψης ευθυνών στο θύμα, θα ρυθμίζεται από τον έμφυλο ρόλο του θύματος (συνθήκη 1 και 2) και από τον εχθρικό σεξισμό, πραγματοποιήθηκε έλεγχος για να διερευνηθεί αν υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ της έμφυλης ταυτότητας του συμμετέχοντα, του έμφυλου ρόλου του θύματος και του εχθρικού σεξισμού προς την επίρριψη ευθυνών στο θύμα. Χρησιμοποιήθηκε το Process macro για SPSS (model 3) (Hayes, 2018), χρησιμοποιώντας bootstrapping για 10.000 δειγματοληψίες και εύρωστα τυπικά σφάλματα (HC3), καθώς στα τυπικά σφάλματα των δεδομένων υπάρχει ετεροσκεδαστικότητα.. Φάνηκε να υπάρχει σημαντική άμεση επιρροή της έμφυλης ταυτότητας του συμμετέχοντα, $B = .14, SE(HC3) = .07, t = 1.97, p = .04, 95\% CI [.0006, .28]$ και σημαντική επιρροή του εχθρικού σεξισμού $B = .23, SE(HC3) = .02, t = 8.8203, p = .000, 95\% CI [.18, .28]$. Αντίθετα η άμεση επιρροή του έμφυλου ρόλου του θύματος δεν ήταν σημαντική $B = .12, SE(HC3) = .07, t = 1.73, p = .08, 95\% CI [-.01, .27]$. Αντίθετα όλες οι διπλής κατεύθυνσης αλληλεπιδράσεις ήταν σημαντικές, εκτός της αλληλεπίδρασης έμφυλης ταυτότητας συμμετέχοντα και έμφυλου ρόλου θύματος. Σημαντική φάνηκε να είναι και η διπλής κατεύθυνσης αλληλεπίδραση της έμφυλης ταυτότητας του θύματος με τον έμφυλο ρόλο θύματος και τον εχθρικό σεξισμό $B = .42, SE(HC3) = .10, t = 3.97, p = .000, 95\% CI [.21, .63]$, υποστηρίζοντας ότι ο έμφυλος ρόλος του θύματος και ο εχθρικός σεξισμός ρυθμίζουν την επίδραση της έμφυλης ταυτότητας του συμμετέχοντα στην επίρριψη ευθυνών στο θύμα. Στην συνέχεια ερευνήθηκε η αλληλεπίδραση, εξετάζοντας την επίδραση της έμφυλης ταυτότητας του συμμετέχοντα στην επίρριψη ευθυνών στο θύμα για τα διάφορα επίπεδα του έμφυλου ρόλου (παραδοσιακού έμφυλου ρόλου και μη παραδοσιακού) και εχθρικού σεξισμού. Όπως φαίνεται και στο σχήμα 2, τα αποτελέσματα υποστήριξαν ότι η έμφυλη

ταυτότητα προβλέπει την επίρριψη ευθυνών στο θύμα, μόνο στην συνθήκη μη παραδοσιακού έμφυλου ρόλου θύματος για όλα τα επίπεδα έχθρικού σεξισμού. Πιο συγκεκριμένα, στην συνθήκη του μη παραδοσιακού ρόλου θύματος, η έμφυλη ταυτότητα προβλέπει αρνητικά την επίρριψη ευθυνών στο θύμα για τα χαμηλά επίπεδα σεξισμού $B = -.36$, $SE(HC3) = .12$, $t = -2.86$, $p = .004$, 95% $CI [-.61, -.11]$, ενώ προβλέπει θετικά την επίρριψη ευθυνών στο θύμα για τα μεσαία $B = .26$, $SE(HC3) = .11$, $t = 2.24$, $p = .02$, 95% $CI [.03, .49]$ και υψηλά επίπεδα σεξισμού $B = .89$, $SE(HC3) = .23$, $t = 3.87$, $p = .000$, 95% $CI [.44, 1.35]$. Συμπερασματικά, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι οι άνδρες σε σύγκριση με τις γυναίκες είναι πιθανό να επιρρίψουν ευθύνες σε ένα θύμα σε μεγαλύτερο βαθμό αν το θύμα ακολουθεί μη παραδοσιακό έμφυλο ρόλο και αν έχουν εχθρικές σεξιστικές απόψεις σε μεσαίο ($M.O$) και υψηλό επίπεδο ($1 SD$ πάνω από τον $M.O$). Αντίθετα οι άνδρες σε σύγκριση με τις γυναίκες είναι πιθανό να επιρρίψουν ευθύνες στο θύμα σε μικρότερο βαθμό, αν το θύμα ακολουθεί μη παραδοσιακό έμφυλο ρόλο και αν έχουν εχθρικές σεξιστικές απόψεις σε χαμηλό επίπεδο. Επιβεβαιώνεται η όγδοη υπόθεση.

Σχήμα 2. Ανάλυση ρύθμισης μέσω PROCESS (model 3), που απεικονίζει την αλληλεπίδραση έμφυλης ταυτότητας συμμετέχοντα με τον έμφυλο ρόλο θύματος (συνθήκη 1 και 2) και τον εχθρικό σεξισμό (χαμηλό-μεσαίο-υψηλό) ως προς την επίρριψη ευθυνών στο θύμα.

Σημείωση : Έμφυλη ταυτότητα 1 = Γυναίκες, 2 = Άνδρες

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Αρχικά, από το δείγμα της πιλοτικής έρευνας φάνηκε ότι τα άτομα εκφράζουν απόψεις, αξιολογούν και αναλύουν το φαινόμενο των γυναικοκτονιών με βάση έξι θεματικές ενότητες: την έμφυλη βία, τις σχέσεις εξουσίας, την πατριαρχία, τον γυναικείο δυναμισμό, την ψυχοπαθολογία του θύτη και τα συναισθηματικά κίνητρα του θύτη. Οι πρώτες τρεις θεματικές ενότητες έρχονται σε συμφωνία με την ερμηνεία και την ανάλυση του φαινομένου από την επιστημονική κοινότητα και ευρωπαϊκούς φορείς (ΠΟΥ, Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Έμφυλη Ισότητα). Οι άλλες τρεις θεματικές ενότητες έρχονται σε συμφωνία με αφηγήματα - μύθους γύρω από τις γυναικοκτονίες, οι οποίες παρουσιάζονται συχνά από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης (Taylor, 2009; Λιάπη, 2020), αλλά και εκφράζονται συχνά και από την κοινή γνώμη, αποσιωπώντας τις πραγματικές αιτίες και ερμηνείες του φαινομένου (Γκότσης, Κοσμάτος, Ταράσης, 2022; Taylor, 2009).

Από το δείγμα της κύριας έρευνας, φάνηκε ότι πολλά άτομα αποδίδουν το φαινόμενο των γυναικοκτονιών στο κοινωνικό πλαίσιο της πατριαρχίας. Ωστόσο μεγάλος αριθμός του δείγματος φάνηκε να αποδίδει το φαινόμενο στην ψυχοπαθολογία του θύτη, ενώ σημαντικός ήταν και ο αριθμός των ατόμων που αποδίδουν το φαινόμενο σε άλλες αιτίες, όπως τα συναισθηματικά κίνητρα του θύτη, τις συντροφικές συγκρούσεις και τον γυναικείο δυναμισμό. Τα ευρήματα αυτά φάνηκε να έρχονται σε συμφωνία με την βιβλιογραφία, η οποία υποστηρίζει ότι οι μηχανισμοί του πατριαρχικού συστήματος έχουν κανονικοποιηθεί και δεν αναγνωρίζονται (Γκότσης, Κοσμάτος, Ταράσης, 2022; Dawson & Gartner, 1998; Διοτίμα, 2021).

Όσον αφορά τις ερευνητικές υποθέσεις, φάνηκε να επιβεβαιώνονται όλες εκτός από τις υποθέσεις σχετικά με τον καλοπροαίρετο σεξισμό. Σύμφωνα με τα ευρήματα, ο εχθρικός σεξισμός και η πίστη στους έμφυλους ρόλους αποτελούν προβλεπτικούς παράγοντες της διάστασης της πατριαρχίας των ΣΑΓ, δηλαδή ο βαθμός στον οποίο κάποιο άτομο ενστερνίζεται εχθρικές σεξιστικές απόψεις και πιστεύει στους έμφυλους ρόλους επιδρά στον βαθμό που θα αποδώσει τις γυναικοκτονίες στο πατριαρχικό πλαίσιο. Άτομα με χαμηλότερα επίπεδα εχθρικού σεξισμού και πίστης στους έμφυλους ρόλους, είναι πιθανό να αποδώσουν τις γυναικοκτονίες στο πατριαρχικό σύστημα σε υψηλότερο βαθμό. Τα αποτελέσματα αυτά ήταν αναμενόμενα, καθώς ο εχθρικός σεξισμός, η πατριαρχία και η πίστη στους έμφυλους ρόλους είναι μορφές διάκρισης κατά των γυναικών, που διαφέρουν μόνο σε εννοιολογικό επίπεδο. Σύμφωνα με τους Glick και

Fiske (1997), ο εχθρικός σεξισμός και η πίστη στους έμφυλους ρόλους ενισχύουν το πατριαρχικό σύστημα, δικαιολογώντας την ανδρική κυριαρχία, την καταπίεση των γυναικών σε όλα τα κοινωνικά πλαίσια και τους παραδοσιακούς έμφυλους ρόλους. Η θέση των Glick και Fiske (1997) έρχονται σε συμφωνία με τις θεωρίες της Butler (1991), σχετικά με την κατασκευή των έμφυλων ταυτοτήτων με σκοπό την εξυπηρέτηση του συστήματος. Το πατριαρχικό σύστημα δημιούργησε και αναπαράγει τον εχθρικό σεξισμό και την έμφυλη διαφοροποίηση, καθώς οι κυρίαρχες ομάδες αναζητούν ιδεολογίες ανωτερότητας που δικαιολογούν τα προνόμιά τους (Jost & Banaji, 1994; Sidanius και άλλοι, 1994). Ήταν αναμενόμενο λοιπόν, τα άτομα που ενστερνίζονται σε υψηλό βαθμό απόψεις εχθρικού σεξισμού και πιστεύουν στους έμφυλους ρόλους, να ενστερνίζονται απόψεις που αναδεικνύουν την πατριαρχία σε χαμηλό βαθμό.

Επίσης, ο εχθρικός σεξισμός και η πίστη στους έμφυλους ρόλους φάνηκε να αποτελούν προβλεπτικούς παράγοντες της επίρριψης ευθυνών στο θύμα. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, ο βαθμός στον οποίο κάποιο άτομο ενστερνίζεται εχθρικές σεξιστικές απόψεις και πιστεύει στους έμφυλους ρόλους επιδρά στον βαθμό που θα επιρρίψει ευθύνες σε ένα θύμα στην περίπτωση γυναικοκτονίας. Άτομα με υψηλότερα επίπεδα εχθρικού σεξισμού και πίστης στους έμφυλους ρόλους, είναι πιθανό να επιρρίψουν ευθύνες στο θύμα σε υψηλότερο βαθμό. Τα ευρήματα αυτά έρχονται σε συμφωνία με την διεθνή βιβλιογραφία για τον σεξισμό, την πίστη στους έμφυλους ρόλους και την σύνδεση τους με την επίρριψη ευθυνών σε περιπτώσεις έμφυλης βίας (Hillier & Foddy, 1993; Kristiansen & Giulietti, 1990; Simonson και άλλοι, 1999; Willis και άλλοι, 1996; Glick και άλλοι, 2002).

Οι άνδρες φάνηκε ότι αποδίδουν τις γυναικοκτονίες στην πατριαρχία σε μικρότερο βαθμό από ότι οι γυναίκες, ενώ επιρρίπτουν ευθύνες στο θύμα σε μεγαλύτερο βαθμό από τις γυναίκες. Επίσης, τα ευρήματα υποστήριξαν ότι οι άνδρες συμμετέχοντες επιρρίπτουν ευθύνες στο θύμα μη παραδοσιακού έμφυλου ρόλου σε μεγαλύτερο βαθμό από ότι σε θύματα παραδοσιακού, ενώ οι γυναίκες επιρρίπτουν ίδιο βαθμό ευθυνών σε ένα θύμα, ανεξάρτητα από τον έμφυλο ρόλο του. Επιπλέον, φάνηκε ότι οι άνδρες που πιστεύουν στους έμφυλους ρόλους σε μεσαία και υψηλά επίπεδα επιρρίπτουν ευθύνες στο θύμα μη παραδοσιακού ρόλου σε μεγαλύτερο βαθμό. Αντίθετα οι άνδρες με χαμηλά επίπεδα πίστης στους έμφυλους ρόλους και οι γυναίκες επιρρίπτουν ίδιο βαθμό ευθυνών σε ένα θύμα, ανεξάρτητα από τον έμφυλο ρόλο του. Τέλος, οι άνδρες που ενστερνίζονται απόψεις εχθρικού σεξισμού σε μεσαία και υψηλά επίπεδα, φάνηκε να

επιρρίπτουν ευθύνες στο θύμα μη παραδοσιακού ρόλου σε μεγαλύτερο βαθμό, ενώ οι γυναίκες φάνηκε να επιρρίπτουν ίδιο βαθμό ευθυνών. Τα ευρήματα αυτά φάνηκε να συμφωνούν με προηγούμενες διεθνείς έρευνες σχετικά με την σύνδεση της ανδρικής ταυτότητας με υψηλότερα επίπεδα σεξισμού, πίστης στους έμφυλους ρόλους, επίρριψης ευθυνών στο θύμα και αποδοχή της της πατριαρχίας (Abrams και άλλοι, 2003; Valor-Segura και άλλοι, 2011; Copezza & Arriaga, 2008; Kruahiran και άλλοι, 2020 και Grubb & Turner, 2012, Sakalli- Ugurlu & Beydogan, 2002)

Το ενδιαφέρον εύρημα της συγκεκριμένης ανάλυσης ήταν ότι οι άνδρες που ενστερνίζονται απόψεις εχθρικού σεξισμού σε χαμηλά επίπεδα, φάνηκε να επιρρίπτουν ευθύνες στο θύμα μη παραδοσιακού ρόλου σε μικρότερο βαθμό σε σύγκριση με τις γυναίκες. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα οι άνδρες πάντα επιρρίπτουν ευθύνες σε μεγαλύτερο βαθμό στο θύμα σε σχέση με τις γυναίκες, εκτός από αυτήν την περίπτωση. Συμπερασματικά, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι ένας άνδρας που δεν ενστερνίζεται απόψεις εχθρικού σεξισμού, όταν το θύμα δεν ακολουθεί παραδοσιακό έμφυλο ρόλο επιρρίπτει ευθύνες στο θύμα σε μικρότερο βαθμό από τις γυναίκες.

Όπως προαναφέρθηκε, ο καλοπροαίρετος σεξισμός, φάνηκε να είναι προβλεπτικός παράγοντας, αλλά με αλλαγμένο πρόσημο σε σχέση με τον δείκτη συνάφειας της διάστασης της πατριαρχίας των ΣΑΓ και της επίρριψης ευθυνών στο θύμα. Αυτό ίσως είναι αποτέλεσμα πολυσυγγραμμικότητας. Επιπλέον φάνηκε να μην αλληλεπιδρά με την έμφυλη ταυτότητα του συμμετέχοντα και τον έμφυλο ρόλο θύματος ως προς την επίρριψη ευθυνών στο θύμα, παρόλο που προηγούμενες έρευνες σε περιπτώσεις άλλων μορφών έμφυλης βίας, υποστήριξαν αλληλεπίδραση (Abrams et al., 2003 - Copezza & Arriaga, 2008). Είναι πιθανό, ο καλοπροαίρετος σεξισμός να μην είναι προβλεπτικός παράγοντας της επίρριψης ευθυνών σε περιπτώσεις γυναικοκτονιών, εξαιτίας της ακραιότητας της συγκεκριμένης έμφυλης βίας. Ίσως ο προστατευτικός πατερναλισμός και οι αντιλήψεις περί αγνότητας των γυναικών που αντανακλά, εμποδίζουν την επίρριψη ευθυνών στο θύμα σε μια τόσο βίαιη πράξη, όπως η δολοφονία, ακόμα και όταν το θύμα παραβιάζει τον παραδοσιακό θηλυκό έμφυλο ρόλο που συμπληρώνει τον αρρενωπό.

Όσον αφορά τα ερευνητικά ερωτήματα, φάνηκε ότι, ο καλοπροαίρετος σεξισμός και η πίστη στους έμφυλους ρόλους δεν αποτελούν προβλεπτικούς παράγοντες της διάστασης της

ψυχοπαθολογίας του θύτη των ΣΑΓ. Από την άλλη, εχθρικός σεξισμός αποτελεί προβλεπτικό παράγοντα, δηλαδή ο βαθμός στον οποίο κάποιο άτομο ενστερνίζεται εχθρικές σεξιστικές απόψεις επιδρά στον βαθμό που θα αποδώσει τις γυναικοκτονίες στην ψυχοπαθολογία του θύτη. Άτομα με υψηλότερα επίπεδα εχθρικού σεξισμού, είναι πιθανό να αποδώσουν τις γυναικοκτονίες στην ψυχοπαθολογία του θύτη σε υψηλότερο βαθμό. Επιπλέον, σύμφωνα με τα ευρήματα, ο καλοπροαίρετος σεξισμός, η πίστη στους έμφυλους ρόλους και ο εχθρικός σεξισμός είναι προβλεπτικοί παράγοντες της διάστασης των άλλων παραμέτρων των ΣΑΓ. Άτομα που υιοθετούν απόψεις εχθρικού σεξισμού, καλοπροαίρετου σεξισμού και πιστεύουν στους έμφυλους ρόλους σε υψηλότερο βαθμό, είναι πιθανό να αποδίδουν τις γυναικοκτονίες σε άλλες παραμέτρους, όπως η συναισθηματική φόρτιση του θύτη, οι συντροφικές συγκρούσεις και ο γυναικείος δυναμισμός. Τα αποτελέσματα αυτά ήταν αναμενόμενα, αν και δεν έχουν μελετηθεί άμεσα. Φαίνεται ότι τα άτομα που έχουν απόψεις εχθρικού και καλοπροαίρετου σεξισμού και πιστεύουν στους έμφυλους ρόλους σε υψηλό επίπεδο, αξιολογούν τις γυναικοκτονίες ως μεμονωμένα περιστατικά που αφορούν συγκεκριμένα υποκείμενα και όχι ως φαινόμενο έμφυλης βίας που συνδέεται με το κοινωνικό πατριαρχικό πλαίσιο. Θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι αυτό συμβαίνει επειδή ο σεξισμός και η πίστη στους έμφυλους ρόλους εκπροσωπούν τους μηχανισμούς της πατριαρχίας (Butler, 1991; Glick & Fiske, 1997) και έτσι οι αξιολογήσεις της έμφυλης βίας γίνονται με βάση άλλες αναγνώσεις. Τέλος, τα αποτελέσματα υποστήριξαν ότι οι άνδρες τείνουν να αποδίδουν τις γυναικοκτονίες στην ψυχοπαθολογία του θύτη και σε άλλες παραμέτρους (συναισθηματική φόρτιση του θύτη, συντροφικές συγκρούσεις και γυναικείος δυναμισμός) σε μεγαλύτερο βαθμό από ότι οι γυναίκες. Και σε αυτήν την περίπτωση τα αποτελέσματα ήταν αναμενόμενα και προκύπτουν έμμεσα από την βιβλιογραφία και το παραπάνω εύρημα της παρούσας έρευνας. Η βιβλιογραφία υποστηρίζει ότι οι άνδρες έχουν υψηλότερα επίπεδα σεξισμού και πίστης στους έμφυλους ρόλους (Abrams et al., 2003 - Velor-Segura et al., 2011 - Renzetti et al., 2018, κ.α). Ταυτόχρονα από τα παραπάνω φάνηκε ότι ο σεξισμός και η πίστη στους έμφυλους ρόλους είναι προβλεπτικοί παράγοντες των διαστάσεων που αποδίδουν τις γυναικοκτονίες σε παράγοντες που δεν σχετίζονται με την πατριαρχία. Οπότε το αποτέλεσμα σχετικά με την έμφυλη ταυτότητα και τις διαστάσεις της ψυχοπαθολογίας του θύτη και των άλλων παραμέτρων ήταν αναμενόμενο.

Περιορισμοί

Η δειγματοληψία της κύριας έρευνας έγινε αποκλειστικά μέσω διαδικτύου. Για τον λόγο αυτό, η χορήγηση έγινε μέσω της τεχνικής της ευκαιριακής δειγματοληψίας και της τεχνικής της χιονοστιβάδας. Τα μειονεκτήματα αυτών των δύο τεχνικών είναι πως υπάρχει μεροληψία στην επιλογή του δείγματος αφού τα άτομα ολόκληρου του πληθυσμού δεν έχουν ίσες πιθανότητες επιλογής και επομένως, δεν είναι δυνατή η γενίκευση των αποτελεσμάτων σε ολόκληρο τον πληθυσμό (Galloway, 2005). Επιπλέον, η έρευνα στηρίχθηκε αποκλειστικά σε ποσοτικά δεδομένα για την εξαγωγή των αποτελεσμάτων. Οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να απαντήσουν σε κλίμακες αυτοαναφοράς και αυτό ενέχει πάντα τον κίνδυνο μη ειλικρινών, 'ωραιοποιημένων' ή μηχανικών απαντήσεων. Τέλος, εξαιτίας των τεχνικών δειγματοληψίας, οι περισσότεροι συμμετέχοντες, τόσο της πιλοτικής, όσο και της κύριας έρευνας ανήκαν στον ευρύτερο κύκλο της ερευνήτριας, με αποτέλεσμα το δείγμα να μην παρουσιάζει μεγάλη ποικιλομορφία απαντήσεων όσον αφορά τις κλίμακες αυτοαναφοράς.

Όσον αφορά τις κλίμακες, μόνο η κλίμακα του αμφίσημου σεξισμού ήταν σταθμισμένη στα ελληνικά. Οι κλίμακες της πίστης στους έμφυλους ρόλους και της επίρριψης ευθυνών στο θύμα μεταφράστηκαν από την ερευνήτρια. Οι τελικοί δείκτες αξιοπιστίας κρίθηκαν πολύ ικανοποιητικοί, όμως αυτό δεν αναιρεί το γεγονός της μη προγενέστερης στάθμισης στα ελληνικά δεδομένα. Επίσης η κλίμακα των στάσεων απέναντι στις γυναικοκτονίες κατασκευάστηκε από την ερευνήτρια και παρόλο που οι δείκτες αξιοπιστίας των τριών διαστάσεων κρίθηκαν πολύ ικανοποιητικοί, υπάρχουν αμφιβολίες για την εννοιολογική της εγκυρότητα.

Όσον αφορά τα δεδομένα, υπήρχε απουσία ομοσκεδαστικότητας και παρόλο που χρησιμοποιήθηκαν τεχνικές όπως το wild bootstrap και τα εύρωστα τυπικά σφάλματα (HC3), για την διαχείριση τους, υπάρχουν κάποιες πιθανότητες να έχει διαβρωθεί η στατιστική εγκυρότητα των αποτελεσμάτων.

Προτάσεις για μελλοντικές έρευνες

Μελλοντικές έρευνες θα μπορούσαν να εστιάσουν σε περαιτέρω πειραματικούς ελέγχους της σχέσης του καλοπροαίρετου σεξισμού και του έμφυλου ρόλου θύματος ως προς την επίρριψη ευθυνών στο θύμα σε περιπτώσεις γυναικοκτονιών. Παρόλο που ο καλοπροαίρετος σεξισμός

χαρακτηρίζεται από θετικότερες στάσεις απέναντι στις γυναίκες, παραμένει ένα είδος διάκρισης σε βάρος των γυναικείων υποκειμένων και βασίζεται σε αντιλήψεις που αντανακλούν πίστη στην έμφυλη διαφοροποίηση. Με βάση προηγούμενες έρευνες που υποστήριξαν ότι ο καλοπροαίρετος σεξισμός προβλέπει την επίρριψη ευθυνών στο θύμα σε περιπτώσεις έμφυλης βίας, όταν υπάρχει αντιλαμβανόμενη παραβίαση του γυναικείου έμφυλου ρόλου από το θύμα, είναι πιθανό ο καλοπροαίρετος σεξισμός να προβλέπει την επίρριψη ευθυνών στο θύμα και στην περίπτωση γυναικοκτονίας όταν το θύμα παραβιάζει τα πρότυπα που προτάσσει ο καλοπροαίρετος σεξισμός. Ίσως απλά στην περίπτωση των γυναικοκτονιών, λόγω της ακρότητας της βίας, θα πρέπει να εξεταστεί ένα θύμα που παραβιάζει πολύ περισσότερο την αντιλαμβανόμενη γυναικεία αγνότητα (π.χ γυναίκα που εργάζεται στον χώρο του σεξ ή μια γυναίκα που απατάει τον άνδρα της).

Επιπλέον, προτείνεται η διεξαγωγή περαιτέρω ερευνών τόσο ποιοτικών όσο και συναφειακών που μελετούν τις στάσεις απέναντι στις γυναικοκτονίες, δηλαδή τις αξιολογήσεις του πληθυσμού για το φαινόμενο αυτό, καθώς είναι πολύ σημαντικό να μελετηθεί πώς αντιλαμβάνεται η κοινή γνώμη το φαινόμενο και αν το αξιολογεί ως έμφυλο φαινόμενο. Παράλληλα προτείνεται η περαιτέρω μελέτη των διαστάσεων της ψυχοπαθολογίας του θύτη και των άλλων παραμέτρων (συναισθηματική φόρτιση του θύτη, συντροφικές συγκρούσεις, γυναικείος δυναμισμός) και της σύνδεσης τους με τον σεξισμό και την πατριαρχία. Σε περιπτώσεις έμφυλης βίας, είναι συχνό φαινόμενο η δημιουργία μύθων και αφηγήσεων (πχ. μύθοι γύρω από τον βιασμό, Burt, 1980) γύρω από το θύμα με στόχο την αθώωση του θύτη και την επίρριψη ευθυνών στο θύμα. Έτσι και στην περίπτωση των γυναικοκτονιών, η απόδοσή τους σε παράγοντες που αγνοούν την έμφυλη διάστασή τους, είναι πιθανό να οδηγήσει στην δημιουργία αντίστοιχων μύθων με βάση τις θεματικές αυτές.

Τέλος, προτείνεται η διεξαγωγή πειραματικών και ποιοτικών ερευνών με εστίαση στα άτομα ανδρικής έμφυλης ταυτότητας με χαμηλά επίπεδα εχθρικού σεξισμού. Όπως φάνηκε από την παρούσα έρευνα οι άνδρες με χαμηλό εχθρικό σεξισμό παρουσίασαν χαμηλότερα επίπεδα επίρριψης ευθυνών στο θύμα μη παραδοσιακού ρόλου σε σύγκριση με τις γυναίκες με χαμηλό εχθρικό σεξισμό. Θα ήταν ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα και χρήσιμη για δράσεις πρόληψης, η εκτενής μελέτη της αλληλεπίδρασης της ανδρικής ταυτότητας, του χαμηλού εχθρικού σεξισμού

και των έμφυλων ρόλων των θυμάτων, ως προς την επίρριψη ευθυνών στο θύμα σε περιπτώσεις γυναικοκτονιών, αλλά και έμφυλης βίας γενικότερα.

Πρακτικές εφαρμογές

Η παρούσα έρευνα ίσως θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως θεωρητικό υλικό για την δημιουργία προγραμμάτων και δράσεων με στόχο την εξάλειψη του φαινομένου των γυναικοκτονιών και της επίρριψης ευθυνών στο θύμα. Όπως φάνηκε από την βιβλιογραφία και την παρούσα έρευνα, ο πληθυσμός δεν αντιλαμβάνεται πάντα τις γυναικοκτονίες ως κοινωνικό έμφυλο φαινόμενο. Επιπλέον όπως σε όλες τις μορφές έμφυλης βίας, επιρρίπτει ευθύνες στα θύματα, κυρίως στα θύματα που παραβιάζουν τους έμφυλους ρόλους, που έχει καθορίσει η έμφυλη διαφοροποίηση και η πατριαρχία. Είναι σημαντικό λοιπόν να οργανωθούν δράσεις και επιμορφωτικά προγράμματα με στόχο την ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση των πολιτών με έμφαση στις νέες ηλικίες και κυρίως στους άνδρες. Επίσης έμφαση πρέπει να δοθεί στην αποδόμηση των έμφυλων ρόλων και του σεξισμού, καθώς αυτά φάνηκαν να είναι οι προβλεπτικοί παράγοντες της επίρριψης ευθυνών στο θύμα και της αποσύνδεσης του φαινομένου από την πατριαρχία.

Ταυτόχρονα προτείνεται η δημιουργία βιωματικών εβδομαδιαίων εργαστηρίων, ομιλιών και συζητήσεων στα πλαίσια όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης με στόχο την συνολική αποδόμηση της τοξικής αρρενωπότητας και ανακατασκευή των προτύπων της αντρικής ταυτότητας, σε υγιείς και φροντιστικές κατευθύνσεις. Η παρούσα έρευνα υποστήριξε ότι άνδρες που δεν υιοθετούν απόψεις ανδρικής κυριαρχίας και διπολικής έμφυλης διαφοροποίησης, υποστηρίζουν σχεδόν απόλυτα το θύμα.

Τέλος κρίνεται αναγκαίος ο σχεδιασμός δράσεων σε πανελλαδικό επίπεδο, όπως δημόσιες συζητήσεις, σεμινάρια, προώθηση επιμορφωτικού υλικού από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και τα μέσα κοινωνική δικτύωσης που θα προωθούν την κοινωνική απονομιμοποίηση του φαινομένου, την αναγνώρισή του ως έμφυλο φαινόμενο, την επιμόρφωση για τους μηχανισμούς της πατριαρχίας, καθώς και εκπαίδευση για την έμφυλη βία και τα δυναμικά εξουσίας μεταξύ των έμφυλων ταυτοτήτων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

- Abrams, D., Viki, G. T., Masser, B., & Bohner, G. (2003). Perceptions of stranger and acquaintance rape: The role of benevolent and hostile sexism in victim blame and rape proclivity. *Journal of personality and social psychology*, 84(1), 111.
- Anderson, C. A., & Anderson, K. B. (2008). Men who target women: Specificity of target, generality of aggressive behavior. *Aggressive Behavior: Official Journal of the International Society for Research on Aggression*, 34(6), 605-622.
- Benedict, H. (1993). *Virgin or vamp: How the press covers sex crimes*. Oxford University Press.
- Benokraitis, N. V., Feagin, J. R. (1986). *Modern sexism*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall
- Benokraitis, N. V., Feagin, J. R. (1995). *Modern sexism* (2nd ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall
- Burt, M. R. (1980). Cultural myths and supports for rape. *Journal of personality and social psychology*, 38(2), 217. doi:10.1037/0022-3514.38.2.217
- Bieneck, S., & Krahé, B. (2010). Blaming the Victim and Exonerating the Perpetrator in Cases of Rape and Robbery: Is There a Double Standard? *Journal of Interpersonal Violence*, 26(9)
- Brown, M.J., Gladstone, N. (2012). Development of a Short Version of the Gender Role Beliefs Scale, *International Journal Of Psychology and Behavioral Sciences*, 2(5), 154-158 doi: 10.5923/j.ijpbs.20120205.05
- Butler, J. (1990). *Gender Trouble*, United States, Routledge.
- Campbell, J. C. (2005). Commentary on Websdale: Lethality assessment approaches: Reflections on their use and ways forward. *Violence Against Women*, 11(9), 1206-1213. doi:10.1177/1077801205278860
- Carcedo, A, (2009) Femicide in Central America 2000–2006 in Strengthening Understanding of Femicide: Using Research to Galvanize Action and Ac, (σ. 39-45) Washington DC: *Program for Appropriate Technology in countability Health (PATH), InterCambios, Medical Research Council of South Africa (MRC), and World Health Organization (WHO)*

- Capezza, N. M., & Arriaga, X. B. (2008). Why do people blame victims of abuse? The role of stereotypes of women on perceptions of blame. *Sex Roles*, 59, 839-850.
<https://doi.org/10.1007/s11199-008-9488-1>
- Chadorow, N. (1978). Mothering, Object-Relations, and the Female Oedipal Configuration, *Feminist Studies*, 4(1), 137-158. doi: 10.2307/3177630
- Chadorow, N. (1995). Gender as a Personal and Cultural Construction, *Signs: Journal of Women in Culture and Society*, 20(3), 516-562. Doi.org/10.1086/494999
- Conn, A. B., Hanges, P. J., Sipe, W. P., & Salvaggio, A. N. (1999). The Search for Ambivalent Sexism: a Comparison of Two Measures. *Educational and Psychological Measurement*, 59(6), 898–909. doi:10.1177/00131649921970242
- Daly, M., & Wilson, M. (1988). Evolutionary social psychology and family homicide. *Science*, 242(4878), 519–524.
- Dawson, M., & Gartner, R. (1998). Differences in the characteristics of intimate femicides: The role of relationship state and relationship status. *Homicide studies*, 2(4), 378-399
- EIGE (2017). *Administrative data collection on rape, femicide and intimate partner violence in EU Member States*. Διαθέσιμο στο: <https://eige.europa.eu/publications/administrative-data-collection-rape-femicide-and-intimate-partner-violence-eu-member-states>
- EIGE (2021). *Administrative data on gender equality index*. Διαθέσιμο στο: <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2021/BE>
- Etikan, I., Musa, S. A., & Alkassim, R. S. (2016). Comparison of convenience sampling and purposive sampling. *American journal of theoretical and applied statistics*, 5(1), 1-4.
<https://doi.org/10.11648/j.ajtas.20160501.11>
- Foucault, M. (1975). *Surveiller et Punir*, Paris, Gallimard.
- Frye, V., Hosein, V., Waltermaurer, E., Blaney, S., & Wilt, S. (2005). Femicide in New York City. *Homicide Studies*, 9(3), 204–228. doi:10.1177/1088767904274226
- Galloway, A. (2005). Non-Probability Sampling. In Kempf-Leonard, K. (Ed.), *Encyclopedia of social measurement* (pp. 859-864). Elsevier.

- Gartner, R. (1990). The Victims of Homicide: A Temporal and Cross-National Comparison. *American Sociological Review*, 55(1), 92. doi:10.2307/2095705
- Glick, P., & Fiske, S. T. (1996). The Ambivalent Sexism Inventory: Differentiating hostile and benevolent sexism. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70(3), 491–512.
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.70.3.491>
- Glick, P., & Fiske, T.S. (1997). Hostile and benevolent sexism: Measuring ambivalent sexist attitudes toward women. *Psychology of Women Quarterly*, 21(1), 19-135
- Glick, P., Sakalli-Ugurlu, N., Ferreira, M. C., & de Souza, M. A. (2002). Ambivalent sexism and attitudes toward wife abuse in Turkey and Brazil. *Psychology of Women Quarterly*, 26, 292–297.
- Godelier, M. (2003). What is a Sexual Act?, *The Sage Journals: Anthropological Theory*, 3 (2), 179-198. Doi.org/10.1177/1463499603003002004
- Gracia, E., & Tomás, J. M. (2014). Correlates of Victim-Blaming Attitudes Regarding Partner Violence Against Women Among the Spanish General Population. *Violence Against Women*, 20(1), 26–41. doi:10.1177/1077801213520577
- Grubb, A., & Turner, E. (2012). Attribution of blame in rape cases: A review of the impact of rape myth acceptance, gender role conformity and substance use on victim blaming. *Aggression and Violent Behavior*, 17(5), 443–452. doi:10.1016/j.avb.2012.06.002
- Guest, G., MacQueen, K., & Namey, E. (2012). *Applied Thematic Analysis*. Ανακτήθηκε από: <https://dx.doi.org/10.4135/9781483384436>
- Harber, K. D., Podolski, P., & Williams, C. H. (2015). Emotional disclosure and victim blaming. *Emotion*, 15(5), 603–614. doi:10.1037/emo0000056
- Hillier, L., & Foddy, M. (1993). The role of observer attitudes in judgments of blame in cases of wife assault. *Sex Roles*, 29(9-10), 629–644. doi:10.1037/emo0000056
- Hogg, M. A., & Gaffney, A. M. (2018). Group Processes and Intergroup Relations. *Stevens' Handbook of Experimental Psychology and Cognitive Neuroscience*, 1–34.
doi:10.1002/9781119170174

Johnson, T. P. (2014). Snowball sampling: introduction. *Wiley StatsRef: Statistics*. Reference Online. <https://doi.org/10.1002/9781118445112.stat05720>

Jost, J. T., & Banaji, M. R. (1994). The role of stereotyping in system-justification and the production of false-consciousness. *British Journal of Social Psychology*, 33(1), 1-27.

Kite, M. E., & Deaux, K. (1987). Gender belief systems: Homosexuality and the implicit inversion theory. *Psychology of women quarterly*, 11(1), 83-96.

Kourou, M. & Athanasiades, C. (2022). The Portrayal of Femicide in the Greek Internet Press. *Scientific Annals - School of Psychology AUTH*, 14, 173-200

Kristiansen, C. M., & Giulietti, R. (1990). Perceptions of Wife Abuse: Effects of Gender, Attitudes toward Women, and Just-World Beliefs among College Students. *Psychology of Women Quarterly*, 14(2), 177–189. doi:10.1111/j.1471-6402.1990.t

Lemard, G., (2009) Femicide in Jamaica. In Strengthening Understanding of Femicide: Using Research to Galvanize Action and Accountability (σ. 49-55) , *Washington DC: Program for Appropriate Technology in Health (PATH), InterCambios, Medical Research Council of South Africa (MRC), and World Health Organization (WHO)*

Masser, B., Lee, K., & McKimmie, B. M. (2010). Bad woman, bad victim? Disentangling the effects of victim stereotypicality, gender stereotypicality and benevolent sexism on acquaintance rape victim blame. *Sex Roles*, 62(7–8), 494–504.

Mencarini, L. (2014). “Gender Role Beliefs. In *Encyclopedia of quality of life and well-being research* (pp. 2476-2477). Springer. doi:10.1007/978-94-007-0753-5_114010.1007/978-94-007-0753-5_1140

Meyers, M. (1997). News Coverage of Violence Against Women: Engendering Blame (Book Review). *Journalism and Mass Communication Quarterly*, 74(3), 652.

Pavlou, M., & Knowles, A. (2001). Domestic violence: Attributions, recommended punishments and reporting behaviour related to provocation by the victim. *Psychiatry, Psychology and Law*, 8(1), 76–85. doi:10.1080/13218710109525006

Pola, S.M., (2009) Femicide in the Dominican Republic. In Strengthening Understanding of Femicide: Using Research to Galvanize Action and Accountability , (σ. 49-55) Washington DC:

Program for Appropriate Technology in Health (PATH), InterCambios, Medical Research Council of South Africa (MRC), and World Health Organization (WHO)

Radford, J., & Russell, D. E. (Eds.). (1992). *Femicide: The politics of woman killing*. Twayne Publisher

Richards, T. N., Kirkland Gillespie, L., & Dwayne Smith, M. (2011). Exploring News Coverage of Femicide: Does Reporting the News Add Insult to Injury? *Feminist Criminology*, 6(3), 178–202. doi:10.1177/1557085111409919

Rodriguez, G. (2010). From misogyny to murder: Everyday sexism and femicide in a cross-cultural context.

Ryan, W. (1971). *Blaming the Victim*. New York: Pantheon Books.

Sakalli-Ugurlu, N., & Beydogan, B. (2002). Turkish college students' attitudes toward women managers: The effects of patriarchy, sexism, and gender differences. *The Journal of psychology*, 136(6), 647-656.

Shalhoub-Kevorkian, N. (2003). Reexamining femicide: Breaking the silence and crossing 'scientific' borders. *Signs: Journal of Women in Culture and Society* 28(2), 581-605

Sidanius, J., Pratto, F., & Bobo, L. (1994). Social dominance orientation and the political psychology of gender: A case of invariance? *Journal of Personality and Social Psychology*, 67(6), 998-1011.

Simonson, K., Subich, L. M., & Mezydlo, L. (1999). Rape perceptions as a function of gender-role traditionality and victim-perpetrator association. *Sex Roles*, 40(7-8), 617–634.

Swim, J. K., Aikin, K. J., Hall, W. S., & Hunter, B. A. (1995). Sexism and racism: Old-fashioned and modern prejudices. *Journal of personality and social psychology*, 68(2), 199.

Swim, J. K., & Cohen, L. L. (1997). Overt, Covert, And Subtle Sexism. *Psychology of Women Quarterly*, 21(1), 103–118. doi:10.1111/j.1471-6402.1997

Tavakol, M., & Dennick, R. (2011). Making sense of Cronbach's alpha. *International journal of medical education*, 2, 53. <https://doi.org/10.5116/ijme.4dfb.8dfd>

Taylor, R. (2009). Slain and Slandered. *Homicide Studies*, 13(1), 21–49.

doi:10.1177/1088767908326679

Testoni, I., Pedot, M., Arbien, M., Keisari, S., Cataldo, E., Ubaldi, C., ... & Zamperini, A. (2020). A gender-sensitive intervention in jail: A study of Italian men convicted of assaulting women or femicide. *The Arts in Psychotherapy*, 71, 101704 doi:10.1016/j.aip.2020.101704

Üzümçeker, E. ve Akfırat, S. (2018). Kadın cinayetlerine yönelik atıfların cinsiyet grubuyla özdeşleşme, çelişik duygulu cinsiyetçilik ve siyasi ideolojilerle ilişkisi. *Psikoloji Çalışmaları - Studies in Psychology*, 38(1), 1-32. <https://doi.org/10.26650/SP37201>

UN WOMEN (2022). *Five essential facts to know about femicide*. Διαθέσιμο στο:

<https://www.unwomen.org/en/news-stories/feature-story/2022/11/five-essential-facts-to-know-about-femicide>

Valor-Segura, I., Expósito, F., & Moya, M. (2011). Victim Blaming and Exoneration of the Perpetrator in Domestic Violence: The Role of Beliefs in a Just World and Ambivalent Sexism. *The Spanish Journal of Psychology*, 14(01), 195–206. doi:10.5209/rev_sjop.2011.v14.

Vieraitis, L. M., & Williams, M. R. (2002). Assessing the Impact of Gender Inequality on Female Homicide Victimization Across U.S. Cities. *Violence Against Women*, 8(1), 35–63. doi:10.1177/10778010222182937

Viki, G., & Abrams, D. (2002). But she was unfaithful: Benevolent sexism and reactions to rape victims who violate traditional gender role expectations. *Sex Roles*, 47, 289–293.

Websdale, N. (1999). *Understanding domestic homicide*. Boston: Northeastern University Press

Willis, C. E., Hallinan, M. N., & Melby, J. (1996). Effects of sex role stereotyping among European American students on domestic violence culpability attributions. *Sex Roles*, 34(7-8), 475–491. doi:10.1007/bf01545027

World Health Organization (2012). *Understanding and addressing violence against women*.

Διαθέσιμο στο:

https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/77421/WHO_RHR_12.38_eng.pdf;jsessionid=2C2D3969950604826736FDF68A174EC0?sequence=1

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Βαγιούκα, Α. (2020) Πετράκη, Γ. (επιμ.) (2020). Γυναικοκτονίες: Διεθνής εμπειρία, πολιτικές διαστάσεις και ο μετασχηματισμός της ντροπής σε λόγο και δράση. Στο Πετράκη, Γ. (επιμ.), *Γυναικοκτονίες: διαπιστώσεις, ερωτήματα και ερωτηματικά*. (σελ.73-86) Αθήνα: Gutenberg.

Γκότσης, Η. Κοσμάτος, Β. Ταράσης, Π. (2022) *Γυναικοκτονίες, πατριαρχία, τοξική αρρενωπότητα: Γιατί έχουν σημασία οι όροι και γιατί ήρθε η ώρα για αλλαγές*. Ανακτήθηκε από δικτυακό τόπο iefimerida.gr : <https://www.iefimerida.gr/ellada/patriarhia-gynaikoktonies-toxiki-arrenopotita>

Δεληγιάννη-Κουϊμτζή, Β. & Σακκά, Δ. (2007). Ανδρικές και γυναικείες ταυτότητες στο σχολείο: εκπαιδευτικές επιλογές και φύλο. Στο Δεληγιάννη-Κουϊμτζή, Β. & Σακκά, Δ. (επιμ.), *Από την εφηβεία στην ενήλικη ζωή: Μελέτες για τις ταυτότητες φύλου στη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα*. (σελ. 17-21) Αθήνα: Εκδ. Gutenberg.

Διοτίμα (2020). *Γυναικοκτονία: Η πιο ακραία μορφή έμφυλης και σεξιστικής βίας*. Ανακτήθηκε από: <https://diotima.org.gr/gynaikoktonia-i-proti-aitia-thanatoy/>

Διοτίμα (2020) . *Είναι σωστός τελικά ο όρος γυναικοκτονία;*. Ανακτήθηκε από : <https://diotima.org.gr/einai-sostos-telika-o-oros-gynaikoktonia/>

Τσαρη, Φ. Πούρκος, Μ. (2015). *Ποιοτική μεθοδολογία έρευνας*, Αθήνα, Εκδόσεις Κάλλιπος

Μαριπούλου, Μ. (2021). *Γυναικοκτονία: Όρια και όροι αποδοχής ενός νέου νομικού όρου*. Ανακτήθηκε από: <https://diotima.org.gr/wp-content/uploads/2021/>

Πετράκη, Γ. (επιμ.) (2020) *Γυναικοκτονίες: διαπιστώσεις, ερωτήματα και ερωτηματικά*. Αθήνα: Gutenberg.

Τάνκα, Α. (2020). *Γυναικοκτονίες: Ο θλιβερός αριθμός των γυναικοκτονιών*. Αναρτήθηκε από: <https://www.in.gr/2020/12/02/life/stories/gynaikoktonies-o-thliveros-arithmos-ton-gynaikoktonion-apo-tin-arxi-tou-etous/>

THETOC (2021). *Ένας χρόνος ενδοοικογενειακής βίας: Θύματα 5.700 γυναίκες, 17 γυναικοκτονίες το 2021 από την Αλεξανδρούπολη μέχρι την Ιεράπετρα*. Αναρτήθηκε από:

<https://www.thetoc.gr/koinwnia/article/enas-xronos-endooikogeneiakis-bias-thumata-5700-gunaikes-17-gunaikoktonies-to-2021-apo-tin-alexandroupoli-mexri-tin-ierapetra/>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Συνθήκη 1

Η παρούσα έρευνα πραγματοποιείται στο Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, στο πλαίσιο του ΠΜΣ «Κοινωνική Ψυχολογία Συγκρούσεων» για τις ανάγκες διπλωματικής εργασίας. Για την υλοποίηση της συγκεκριμένης έρευνας διαμορφώσαμε ένα ερωτηματολόγιο στο οποίο καλείστε να εκφράσετε τις απόψεις σας σχετικά με ζητήματα που αφορούν τους έμφυλους ρόλους και τις γυναικοκτονίες. Η συμμετοχή σας στην έρευνα είναι εθελοντική και οποιαδήποτε στιγμή κατά τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου μπορείτε να αρνηθείτε να συνεχίσετε.. Οι απαντήσεις σας θα είναι ανώνυμες, απόλυτα εμπιστευτικές και θα μας επιτρέψουν να κατανοήσουμε σε βάθος τα θέματα που μελετάμε. Σε αυτό το ερωτηματολόγιο, δεν υπάρχουν σωστές και λάθος απαντήσεις. Δεν πρόκειται να αξιολογήσουμε τις γνώσεις σας. Αντίθετα, αυτό που μας ενδιαφέρει είναι η προσωπική σας άποψη. Σας παρακαλούμε να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις που θα σας υποβληθούν, τη μία μετά την άλλη, με τη σειρά που σας προτείνονται.

Προειδοποίηση: Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει κείμενο, στο οποίο αναπαρίσταται αφηγηματικά σκηνή έμφυλης βίας.

Ευχαριστούμε για τη συνεργασία σας

Έχω διαβάσει και κατανοήσει τις παραπάνω πληροφορίες και συμφωνώ να λάβω μέρος στην έρευνα.

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Παρακαλούμε να υποδείξετε το βαθμό στον οποίο διαφωνείτε ή συμφωνείτε με κάθε μία από τις παρακάτω προτάσεις με βάση την παρακάτω κλίμακα:

1= Διαφωνώ απόλυτα, 2= Διαφωνώ, 3= Μάλλον διαφωνώ, 4= Ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ, 5= Μάλλον συμφωνώ, 6= Συμφωνώ, 7= Συμφωνώ απόλυτα

1.Όσο πετυχημένος κι αν είναι ένας άνδρας, δεν είναι ποτέ πραγματικά ολοκληρωμένος ως άτομο παρά μόνο αν έχει την αγάπη μιας γυναίκας.

1.....2.....3.....4.....5.....6.....7

2.Πολλές γυναίκες στην πραγματικότητα επιδιώκουν ευνοϊκή μεταχείριση, όπως κάποιες πολιτικές προσλήψεων που τις ευνοούν έναντι των ανδρών, υπό το πρόσχημα της «ισότητας».

1.....2.....3.....4.....5.....6.....7

3.Σε μια καταστροφή, οι γυναίκες πρέπει να διασώζονται πριν από τους άνδρες.

1.....2.....3.....4.....5.....6.....7

4.Οι περισσότερες γυναίκες ερμηνεύουν αθώα σχόλια ή ενέργειες ως σεξιστικά.

1.....2.....3.....4.....5.....6.....7

5.Οι γυναίκες προσβάλλονται υπερβολικά εύκολα.

6.Οι άνθρωποι δεν είναι πραγματικά ευτυχισμένοι στη ζωή χωρίς να έχουν ερωτική σχέση με κάποιον του άλλου φύλου.

7. Οι φεμινίστριες επιδιώκουν οι γυναίκες να έχουν περισσότερη ισχύ από τους άνδρες.
8. Πολλές γυναίκες έχουν μια αγνότητα που λίγοι άνδρες διαθέτουν.
9. Τις γυναίκες πρέπει οι άνδρες να τις λατρεύουν και να τις προστατεύουν.
10. Οι περισσότερες γυναίκες δεν εκτιμούν πλήρως όλα όσα κάνουν οι άνδρες γι' αυτές.
11. Οι γυναίκες επιδιώκουν να κερδίσουν ισχύ αποκτώντας έλεγχο πάνω στους άνδρες.
12. Κάθε άνδρας πρέπει να έχει μια γυναίκα την οποία να λατρεύει.
13. Οι άνδρες δεν είναι ολοκληρωμένοι χωρίς τις γυναίκες.
14. Οι γυναίκες μεγαλοποιούν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στη δουλειά.
15. Μόλις μια γυναίκα καταφέρει έναν άνδρα να δεσμευτεί μαζί της, συνήθως προσπαθεί να του «σφίξει τα λουριά».
16. Όταν οι γυναίκες χάνουν από τους άνδρες σε ένα δίκαιο διαγωνισμό, κατά κανόνα παραπονούνται ότι έχουν υποστεί διάκριση.
17. Μια καλή γυναίκα θα έπρεπε να την έχει ο άνδρας της «κορώνα στο κεφάλι του».
18. Πολλές γυναίκες «γουστάρουν» να προκαλούν τους άνδρες δείχνοντας σεξουαλικά διαθέσιμες και μετά αποκρούουν τις ανδρικές σεξουαλικές προτάσεις.
19. Οι γυναίκες, σε σύγκριση με τους άνδρες, τείνουν να υπερέχουν ως προς την ηθική τους ευαισθησία.

20.Ένας άνδρας πρέπει να είναι πρόθυμος να θυσιάζει τη δική του ευημερία προκειμένου να καλύπτει οικονομικά τη γυναίκα στη ζωή του.

21.Οι φεμινίστριες έχουν παράλογες απαιτήσεις από τους άνδρες.

22.Οι γυναίκες, σε σύγκριση με τους άνδρες, έχουν πιο εκλεπτυσμένη αίσθηση της κουλτούρας και του καλού γούστου.

1.....2.....3.....4.....5.....6.....7

Παρακαλούμε να υποδείξετε το βαθμό στον οποίο διαφωνείτε ή συμφωνείτε με κάθε μία από τις παρακάτω προτάσεις με βάση την παρακάτω κλίμακα:

1= Διαφωνώ απόλυτα, 2= Διαφωνώ, 3= Μάλλον διαφωνώ, 4= Ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ, 5= Μάλλον συμφωνώ, 6= Συμφωνώ, 7= Συμφωνώ απόλυτα

1.Είναι ασέβεια να βρίζεις μπροστά σε μια γυναίκα.

1.....2.....3.....4.....5.....6.....7

2.Η πρωτοβουλία στο φλερτ πρέπει συνήθως να προέρχεται από τον άντρα.

3.Οι γυναίκες θα έπρεπε να έχουν όση σεξουαλική ελευθερία έχουν και οι άνδρες.

4.Οι γυναίκες που έχουν παιδιά δεν πρέπει να εργάζονται εκτός σπιτιού, αν δεν είναι απαραίτητο για οικονομικούς λόγους.

5.Ο σύζυγος πρέπει να θεωρείται ο νόμιμος εκπρόσωπος της οικογένειας σε όλα τα νομικά ζητήματα.

6.Εκτός ίσως από πολύ ειδικές περιπτώσεις, ένας άντρας δεν πρέπει ποτέ να επιτρέπει σε μια γυναίκα να πληρώσει το ταξί, να αγοράσει τα εισιτήρια ή να πληρώσει τον λογαριασμό σε ένα εστιατόριο.

7.Οι άντρες θα πρέπει να συνεχίσουν να κάνουν ευγενικές πράξεις προς τις γυναίκες, όπως να τους κρατούν ανοιχτή την πόρτα ή να τις βοηθούν να φορέσουν το παλτό τους.

8.Είναι γελοίο για μια γυναίκα να οδηγεί ένα τρένο και για έναν άντρα να ράβει ρούχα.

9.Οι γυναίκες θα πρέπει να ασχολούνται με τα καθήκοντα σχετικά με την μητρότητα και την οικιακή φροντίδα, παρά να τις απασχολούν επιθυμίες σχετικές με την επαγγελματική τους σταδιοδρομία.

10.Οι βρισιές και οι αισχρότητες είναι πιο αποκρουστικές όταν χρησιμοποιούνται στον λόγο μιας γυναίκας παρά στον λόγο ενός άνδρα.

1.....2.....3.....4.....5.....6.....7

Παρακαλούμε να υποδείξετε το βαθμό στον οποίο διαφωνείτε ή συμφωνείτε με κάθε μία από τις παρακάτω προτάσεις με βάση την παρακάτω κλίμακα:

1= Διαφωνώ απόλυτα, 2= Διαφωνώ, 3= Μάλλον διαφωνώ, 4= Ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ, 5= Μάλλον συμφωνώ, 6= Συμφωνώ, 7= Συμφωνώ απόλυτα

1.Η γυναικοκτονία είναι η πιο ακραία μορφή βίας κατά των γυναικών.

1.....2.....3.....4.....5.....6.....7

2.Η γυναικοκτονία αντανακλά μια εξουσιαστική σχέση ανάμεσα στους συντρόφους.

3.Ο θύτης σκοτώνει το θύμα επειδή νιώθει θυμό και ζήλεια.

4.Το θύμα μιας γυναικοκτονίας, δολοφονείται επειδή είναι γυναίκα.

5.Η γυναικοκτονία είναι αποτέλεσμα συγκρούσεων ανάμεσα στους συντρόφους.

6.Ο άνδρας/δράστης θεωρεί την γυναίκα/θύμα ιδιοκτησία του.

7. Οι γυναικοκτονίες οφείλονται στην παρουσία γυναικείου δυναμισμού.
8. Η κοινωνία δεν είναι ισόνομη, όσον αφορά τους άνδρες και τις γυναίκες.
9. Η γυναικοκτονία είναι ένα έγκλημα πάθους.
10. Υπάρχει επιβολή της ανδρικής ταυτότητας σε όλες τις πτυχές της κοινωνικής ζωής.
11. Οι γυναικοκτονίες οφείλονται στην απουσία γυναικείου δυναμισμού.
12. Ο θύτης σκοτώνει το θύμα επειδή δεν μπορεί να διαχειριστεί την απόρριψη.
13. Τα άτομα ανατρέφονται διαφορετικά ανάλογα με την έμφυλη ταυτότητα τους. Τα αγόρια μαθαίνουν να είναι άγρια και επιθετικά. Τα κορίτσια μαθαίνουν να είναι ήρεμα και συγκαταβατικά.
14. Οι γυναικοκτονίες δεν έχουν σχέση με τον γυναικείο δυναμισμό.
15. Ο θύτης είναι ένα άτομο που ζει με προβλήματα ψυχικής υγείας.
16. Οι έμφυλοι ρόλοι είναι αντιδιαμετρικοί και αυτό επιτρέπει την επιβολή του ενός ρόλου πάνω στον άλλο.
17. Η ψυχοπαθολογία του θύτη είναι η βασική αιτία μιας γυναικοκτονίας.
18. Ο άνδρας/δράστης ασκεί εξουσία πάνω στην γυναίκα/θύμα.
19. Ο θύτης παρουσιάζει έλλειψη κοινωνικών δεξιοτήτων.

Trigger Warning: Ακολουθεί κείμενο με περιγραφή βίαιης σκηνής.

Το κείμενο είναι προϊόν μυθοπλασίας και δεν ανταποκρίνεται σε πραγματικά πρόσωπα. Παρακαλούμε να διαβάσετε προσεκτικά.

Η Αλίκη και ο Στέφανος είναι παντρεμένοι 10 χρόνια. Δεν έχουν παιδιά. Ο Στέφανος είναι τραπεζικός υπάλληλος. Οι γνωστοί και φίλοι του τον περιγράφουν ως φιλικό, αλλά εσωστρεφές άτομο. Κάποιες φορές μετά την δουλειά, πηγαίνει για μια μύρα με τους συναδέλφους. Η Αλίκη ασχολείται με τα οικιακά. Οι γνωστοί και οι ελάχιστες φίλες που έχει την περιγράφουν ως ήρεμη, χαμηλών τόνων και φροντιστική. Η Αλίκη δεν έχει έντονη κοινωνική ζωή, τις περισσότερες ώρες της ημέρας, τις περνάει σπίτι. Ο Στέφανος γυρνάει συνήθως κουρασμένος από την δουλειά και έχει νεύρα. Αρκετά συχνά επιτίθεται στην Αλίκη και την βρίζει, με αφορμή κάποιες ανεκπλήρωτες οικιακές δουλειές. Στο παρελθόν ο Στέφανος είχε κακοποιήσει σωματικά την Αλίκη. Της ζήτησε συγγνώμη και της υποσχέθηκε πως δεν θα το ξανακάνει.

Πρόσφατα η Αλίκη ξεκίνησε να παρακολουθεί μια φορά την εβδομάδα μαζί με μια γειτόνισσά της ένα σεμινάριο κεραμεικής, το οποίο διοργανώνει ο δήμος τους. Η απόφαση της αυτή έχει γίνει πολλές φορές αιτία σύγκρουσης με τον σύζυγό τη, καθώς εκείνος υποστηρίζει ότι ξοδεύει πολύ ώρα στο σεμινάριο αυτό με αποτέλεσμα να μην ολοκληρώνει τις δουλειές του σπιτιού. Επίσης έχει δηλώσει ότι δεν του αρέσει που ο δάσκαλος κεραμεικής είναι άνδρας, γιατί ζηλεύει. Μια μέρα, ο Στέφανος γυρνάει από την δουλειά πολύ θυμωμένος επειδή διαπληκτίστηκε με τον προϊστάμενο του και δύο πελάτες. Όταν φτάνει στο σπίτι διαπιστώνει ότι η Αλίκη δεν βρίσκεται εκεί, ότι τα πιάτα είναι άπλυτα και ότι δεν υπάρχει μαγειρεμένο φαγητό. Αμέσως την καλεί στο κινητό της, αλλά είναι απενεργοποιημένο. Αυτό τον εξοργίζει ακόμα πιο πολύ. Μία ώρα μετά η Αλίκη γυρίζει σπίτι. Ο Στέφανος της επιτίθεται λεκτικά, βρίζοντας και φωνάζοντας και εκείνη ζητάει συγγνώμη για την έλλειψη φαγητού και του εξηγεί ότι καθυστέρησε στο σεμινάριο και ότι το κινητό της έκλεισε επειδή η μπαταρία του ήταν αφόρτιστη. Ο Στέφανος θυμώνει ακόμα πιο πολύ, συνεχίζει να την βρίζει και της φωνάζει ότι της απαγορεύει να ξαναπάει στο σεμινάριο. Η Αλίκη φοβισμένη, του λέει διστακτικά ότι θέλει να συνεχίζει να πηγαίνει και υπόσχεται να μην ξαναργήσει. Ο Στέφανος τότε, την πλησιάζει με πάρα πολύ θυμό και ένταση και την χαστουκίζει. Η Αλίκη σοκάρεται, τον κοιτάει έντρομη και

ψελλίζει ότι αν την ξαναχτυπήσει, θα φύγει από το σπίτι. Ο Στέφανος πάρα πολύ οργισμένος την πιάνει από την λαιμό και αρχίζει να την σφίγγει. Η Αλίκη τον παρακαλάει να σταματήσει γιατί την πονάει, αλλά εκείνος συνεχίζει να την πνίγει. Λίγα λεπτά μετά, η Αλίκη βρίσκεται νεκρή στο πάτωμα του σαλονιού.

Αφού διαβάσατε το κείμενο, παρακαλούμε υποδείξετε το βαθμό στον οποίο διαφωνείτε ή συμφωνείτε με κάθε μία από τις παρακάτω προτάσεις, με βάση την παρακάτω κλίμακα:

1= Διαφωνώ απόλυτα, 2= Διαφωνώ, 3= Μάλλον διαφωνώ, 4= Ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ, 5= Μάλλον συμφωνώ, 6= Συμφωνώ, 7= Συμφωνώ απόλυτα

1.Ο δράστης είχε κάποια δικαιολογία

1.....2.....3.....4.....5.....6.....7

2.Η συμπεριφορά του δράστη οφείλεται σε εξωτερικούς παράγοντες.

3.Ο δράστης φταίει για το έγκλημα.

4. Η προκλητική συμπεριφορά του θύματος είναι η αιτία για το έγκλημα.

5. Το θύμα ευθύνεται για το έγκλημα.

6. Η συμπεριφορά του δράστη ήταν αναμενόμενη με βάση την περιγραφή του.

7. Το θύμα προκάλεσε το περιστατικό.

8. Ο δράστης θα έπρεπε να αισθάνεται ενοχές για την συμπεριφορά του.

9. Το θύμα φταίει για το έγκλημα.

10. Ο δράστης προκάλεσε την βίαιη πράξη.

11. Το θύμα ήταν αφελές και παθητικό.

12. Ο δράστης ευθύνεται για το έγκλημα.

1.....2.....3.....4.....5.....6.....7

Παρακαλούμε συμπληρώστε τις παρακάτω ερωτήσεις

Ταυτότητα Φύλου

- Γυναίκα
- Άνδρας
- Non-binary
- Agender
- Genderfluid

Ηλικία (σε έτη):

Επίπεδο σπουδών

Δημοτικό

Γυμνάσιο-Λύκειο

Μετα-Λυκειακή εκπαίδευση

ΑΕΙ-(Α)ΤΕΙ

Μεταπτυχιακό

Διδακτορικός τίτλος σπουδών

Συνθήκη 2

Έρευνα Κοινωνική Ψυχολογίας

Η παρούσα έρευνα πραγματοποιείται στο Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, στο πλαίσιο του ΠΜΣ «Κοινωνική Ψυχολογία Συγκρούσεων» για τις ανάγκες διπλωματικής εργασίας. Για την υλοποίηση της συγκεκριμένης έρευνας διαμορφώσαμε ένα ερωτηματολόγιο στο οποίο καλείστε να εκφράσετε τις απόψεις σας σχετικά με ζητήματα που αφορούν τους έμφυλους ρόλους και τις γυναικοκτονίες. Η συμμετοχή σας στην έρευνα είναι εθελοντική και οποιαδήποτε στιγμή κατά τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου μπορείτε να αρνηθείτε να συνεχίσετε.. Οι απαντήσεις σας θα είναι ανώνυμες, απόλυτα εμπιστευτικές και θα μας επιτρέψουν να κατανοήσουμε σε βάθος τα θέματα που μελετάμε. Σε αυτό το ερωτηματολόγιο, δεν υπάρχουν σωστές και λάθος απαντήσεις. Δεν πρόκειται να αξιολογήσουμε τις γνώσεις σας. Αντίθετα, αυτό που μας ενδιαφέρει είναι η προσωπική σας άποψη. Σας παρακαλούμε να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις που θα σας υποβληθούν, τη μία μετά την άλλη, με τη σειρά που σας προτείνονται.

Προειδοποίηση: Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει κείμενο, στο οποίο αναπαρίσταται αφηγηματικά σκηνή έμφυλης βίας.

Ευχαριστούμε για τη συνεργασία σας

Έχω διαβάσει και κατανοήσει τις παραπάνω πληροφορίες και συμφωνώ να λάβω μέρος στην έρευνα.

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Παρακαλούμε να υποδείξετε το βαθμό στον οποίο διαφωνείτε ή συμφωνείτε με κάθε μία από τις παρακάτω προτάσεις με βάση την παρακάτω κλίμακα:

1= Διαφωνώ απόλυτα, 2= Διαφωνώ, 3= Μάλλον διαφωνώ, 4= Ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ, 5= Μάλλον συμφωνώ, 6= Συμφωνώ, 7= Συμφωνώ απόλυτα

1.Όσο πετυχημένος κι αν είναι ένας άνδρας, δεν είναι ποτέ πραγματικά ολοκληρωμένος ως άτομο παρά μόνο αν έχει την αγάπη μιας γυναίκας.

1.....2.....3.....4.....5.....6.....7

2.Πολλές γυναίκες στην πραγματικότητα επιδιώκουν ευνοϊκή μεταχείριση, όπως κάποιες πολιτικές προσλήψεων που τις ευνοούν έναντι των ανδρών, υπό το πρόσχημα της «ισότητας».

1.....2.....3.....4.....5.....6.....7

3.Σε μια καταστροφή, οι γυναίκες πρέπει να διασώζονται πριν από τους άνδρες.

1.....2.....3.....4.....5.....6.....7

4.Οι περισσότερες γυναίκες ερμηνεύουν αθώα σχόλια ή ενέργειες ως σεξιστικά.

1.....2.....3.....4.....5.....6.....7

5.Οι γυναίκες προσβάλλονται υπερβολικά εύκολα.

6.Οι άνθρωποι δεν είναι πραγματικά ευτυχισμένοι στη ζωή χωρίς να έχουν ερωτική σχέση με κάποιον του άλλου φύλου.

7.Οι φεμινίστριες επιδιώκουν οι γυναίκες να έχουν περισσότερη ισχύ από τους άνδρες.

8.Πολλές γυναίκες έχουν μια αγνότητα που λίγοι άνδρες διαθέτουν.

9.Τις γυναίκες πρέπει οι άνδρες να τις λατρεύουν και να τις προστατεύουν.

10.Οι περισσότερες γυναίκες δεν εκτιμούν πλήρως όλα όσα κάνουν οι άνδρες γι' αυτές.

- 11.Οι γυναίκες επιδιώκουν να κερδίσουν ισχύ αποκτώντας έλεγχο πάνω στους άνδρες.
- 12.Κάθε άνδρας πρέπει να έχει μια γυναίκα την οποία να λατρεύει.
- 13.Οι άνδρες δεν είναι ολοκληρωμένοι χωρίς τις γυναίκες.
- 14.Οι γυναίκες μεγαλοποιούν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στη δουλειά.
- 15.Μόλις μια γυναίκα καταφέρει έναν άνδρα να δεσμευτεί μαζί της, συνήθως προσπαθεί να του «σφίξει τα λουριά».
- 16.Όταν οι γυναίκες χάνουν από τους άνδρες σε ένα δίκαιο διαγωνισμό, κατά κανόνα παραπονούνται ότι έχουν υποστεί διάκριση.
- 17.Μια καλή γυναίκα θα έπρεπε να την έχει ο άνδρας της «κορώνα στο κεφάλι του».
- 18.Πολλές γυναίκες «γουστάρουν» να προκαλούν τους άνδρες δείχνοντας σεξουαλικά διαθέσιμες και μετά αποκρούουν τις ανδρικές σεξουαλικές προτάσεις.
- 19.Οι γυναίκες, σε σύγκριση με τους άνδρες, τείνουν να υπερέχουν ως προς την ηθική τους ευαισθησία.
- 20.Ένας άνδρας πρέπει να είναι πρόθυμος να θυσιάζει τη δική του ευημερία προκειμένου να καλύπτει οικονομικά τη γυναίκα στη ζωή του.
- 21.Οι φεμινίστριες έχουν παράλογες απαιτήσεις από τους άνδρες.
- 22.Οι γυναίκες, σε σύγκριση με τους άνδρες, έχουν πιο εκλεπτυσμένη αίσθηση της κουλτούρας και του καλού γούστου.
- 1.....2.....3.....4.....5.....6.....7

Παρακαλούμε να υποδείξετε το βαθμό στον οποίο διαφωνείτε ή συμφωνείτε με κάθε μία από τις παρακάτω προτάσεις με βάση την παρακάτω κλίμακα:

1= Διαφωνώ απόλυτα, 2= Διαφωνώ, 3= Μάλλον διαφωνώ, 4= Ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ, 5= Μάλλον συμφωνώ, 6= Συμφωνώ, 7= Συμφωνώ απόλυτα

1.Είναι ασέβεια να βρίζεις μπροστά σε μια γυναίκα.

1.....2.....3.....4.....5.....6.....7

2.Η πρωτοβουλία στο φλερτ πρέπει συνήθως να προέρχεται από τον άντρα.

3.Οι γυναίκες θα έπρεπε να έχουν όση σεξουαλική ελευθερία έχουν και οι άνδρες.

4.Οι γυναίκες που έχουν παιδιά δεν πρέπει να εργάζονται εκτός σπιτιού, αν δεν είναι απαραίτητο για οικονομικούς λόγους.

5.Ο σύζυγος πρέπει να θεωρείται ο νόμιμος εκπρόσωπος της οικογένειας σε όλα τα νομικά ζητήματα.

6.Εκτός ίσως από πολύ ειδικές περιπτώσεις, ένας άντρας δεν πρέπει ποτέ να επιτρέπει σε μια γυναίκα να πληρώσει το ταξί, να αγοράσει τα εισιτήρια ή να πληρώσει τον λογαριασμό σε ένα εστιατόριο.

7.Οι άντρες θα πρέπει να συνεχίσουν να κάνουν ευγενικές πράξεις προς τις γυναίκες, όπως να τους κρατούν ανοιχτή την πόρτα ή να τις βοηθούν να φορέσουν το παλτό τους.

8.Είναι γελοίο για μια γυναίκα να οδηγεί ένα τρένο και για έναν άντρα να ράβει ρούχα.

9.Οι γυναίκες θα πρέπει να ασχολούνται με τα καθήκοντα σχετικά με την μητρότητα και την οικιακή φροντίδα, παρά να τις απασχολούν επιθυμίες σχετικές με την επαγγελματική τους σταδιοδρομία.

10. Οι βρισιές και οι αισχροτήτες είναι πιο αποκρουστικές όταν χρησιμοποιούνται στον λόγο μιας γυναίκας παρά στον λόγο ενός άνδρα.

1.....2.....3.....4.....5.....6.....7

Παρακαλούμε να υποδείξετε το βαθμό στον οποίο διαφωνείτε ή συμφωνείτε με κάθε μία από τις παρακάτω προτάσεις με βάση την παρακάτω κλίμακα:

1= Διαφωνώ απόλυτα, 2= Διαφωνώ, 3= Μάλλον διαφωνώ, 4= Ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ, 5= Μάλλον συμφωνώ, 6= Συμφωνώ, 7= Συμφωνώ απόλυτα

1. Η γυναικοκτονία είναι η πιο ακραία μορφή βίας κατά των γυναικών.

1.....2.....3.....4.....5.....6.....7

2. Η γυναικοκτονία αντανακλά μια εξουσιαστική σχέση ανάμεσα στους συντρόφους.

3. Ο θύτης σκοτώνει το θύμα επειδή νιώθει θυμό και ζήλεια.

4. Το θύμα μιας γυναικοκτονίας, δολοφονείται επειδή είναι γυναίκα.

5. Η γυναικοκτονία είναι αποτέλεσμα συγκρούσεων ανάμεσα στους συντρόφους.

6. Ο άνδρας/δράστης θεωρεί την γυναίκα/θύμα ιδιοκτησία του.

7. Οι γυναικοκτονίες οφείλονται στην παρουσία γυναικείου δυναμισμού.

8. Η κοινωνία δεν είναι ισόνομη, όσον αφορά τους άνδρες και τις γυναίκες.

9. Η γυναικοκτονία είναι ένα έγκλημα πάθους.

10. Υπάρχει επιβολή της ανδρικής ταυτότητας σε όλες τις πτυχές της κοινωνικής ζωής.

11.Οι γυναικοκτονίες οφείλονται στην απουσία γυναικείου δυναμισμού.

12.Ο θύτης σκοτώνει το θύμα επειδή δεν μπορεί να διαχειριστεί την απόρριψη.

13.Τα άτομα ανατρέφονται διαφορετικά ανάλογα με την έμφυλη ταυτότητα τους. Τα αγόρια μαθαίνουν να είναι άγρια και επιθετικά. Τα κορίτσια μαθαίνουν να είναι ήρεμα και συγκαταβατικά.

14.Οι γυναικοκτονίες δεν έχουν σχέση με τον γυναικείο δυναμισμό.

15.Ο θύτης είναι ένα άτομο που ζει με προβλήματα ψυχικής υγείας.

16.Οι έμφυλοι ρόλοι είναι αντιδιαμετρικοί και αυτό επιτρέπει την επιβολή του ενός ρόλου πάνω στον άλλο.

17.Η ψυχοπαθολογία του θύτη είναι η βασική αιτία μιας γυναικοκτονίας.

18.Ο άνδρας/δράστης ασκεί εξουσία πάνω στην γυναίκα/θύμα.

19.Ο θύτης παρουσιάζει έλλειψη κοινωνικών δεξιοτήτων.

Trigger Warning: Ακολουθεί κείμενο με περιγραφή βίαιης σκηνής.

Το κείμενο είναι προϊόν μυθοπλασίας και δεν ανταποκρίνεται σε πραγματικά πρόσωπα. Παρακαλούμε να διαβάσετε προσεκτικά.

Η Αλίκη και ο Στέφανος είναι παντρεμένοι 10 χρόνια. Δεν έχουν παιδιά. Ο Στέφανος είναι τραπεζικός υπάλληλος. Οι γνωστοί και φίλοι του τον περιγράφουν ως φιλικό, αλλά εσωστρεφές άτομο. Κάποιες φορές μετά την δουλειά, πηγαίνει για μια μύρα με τους συναδέλφους. Η Αλίκη είναι δικηγόρος. Οι γνωστοί και οι φίλες της την περιγράφουν ως δυναμική, με έντονη προσωπικότητα και φροντιστική. Η Αλίκη έχει έντονη κοινωνική και επαγγελματική ζωή, τις

περισσότερες ώρες της ημέρας τις περνάει εκτός σπιτιού, στο γραφείο, σε επαγγελματικές συναντήσεις και δείπνα. Ο Στέφανος γυρνάει συνήθως κουρασμένος από την δουλειά και έχει νεύρα. Αρκετά συχνά επιτίθεται στην Αλίκη και την βρίζει, με αφορμή τις πολλές κοινωνικές της δραστηριότητες και την απουσία της από το σπίτι. Στο παρελθόν ο Στέφανος είχε κακοποιήσει σωματικά την Αλίκη. Της ζήτησε συγγνώμη και της υποσχέθηκε πως δεν θα το ξανακάνει.

Πρόσφατα η Αλίκη ξεκίνησε να παρακολουθεί μια φορά την εβδομάδα μαζί με μια φίλη της ένα σεμινάριο λάτιν χορού, το οποίο διοργανώνει ο δήμος τους. Η απόφαση της αυτή έχει γίνει πολλές φορές αιτία σύγκρουσης με τον σύζυγό τη, καθώς εκείνος υποστηρίζει ότι το σεμινάριο αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα να λείπει ακόμα πιο πολλές ώρες από το σπίτι, ενώ έχει δηλώσει ότι δεν θέλει να χορεύει με άνδρα παρτενέρ γιατί ζηλεύει. Μια μέρα, ο Στέφανος γυρνάει από την δουλειά πολύ θυμωμένος επειδή διαπληκτίστηκε με τον προϊστάμενο του και δύο πελάτες. Όταν φτάνει στο σπίτι διαπιστώνει ότι η Αλίκη δεν βρίσκεται εκεί. Αμέσως την καλεί στο κινητό της, αλλά είναι απενεργοποιημένο. Αυτό τον εξοργίζει ακόμα πιο πολύ. Μία ώρα μετά η Αλίκη γυρίζει σπίτι. Ο Στέφανος της επιτίθεται λεκτικά, βρίζοντας και φωνάζοντας και εκείνη ζητάει συγγνώμη για την έλλειψη ενημέρωσης και του εξηγεί ότι καθυστέρησε στο σεμινάριο και ότι το κινητό της έκλεισε, επειδή η μπαταρία του ήταν αφόρτιστη. Ο Στέφανος θυμώνει ακόμα πιο πολύ, συνεχίζει να την βρίζει και της φωνάζει ότι της απαγορεύει να ξαναπάει στο σεμινάριο. Η Αλίκη φοβισμένη, του λέει διστακτικά ότι θέλει να συνεχίσει να πηγαίνει και υπόσχεται να μην ξαναργήσει. Ο Στέφανος τότε, την πλησιάζει με πάρα πολύ θυμό και ένταση και την χαστουκίζει. Η Αλίκη σοκάρεται, τον κοιτάει έντρομη και ψελλίζει ότι αν την ξαναχτυπήσει, θα φύγει από το σπίτι. Ο Στέφανος πάρα πολύ οργισμένος την πιάνει από την λαιμό και αρχίζει να την σφίγγει. Η Αλίκη τον παρακαλάει να σταματήσει γιατί την πονάει, αλλά εκείνος συνεχίζει να την πνίγει. Λίγα λεπτά μετά, η Αλίκη βρίσκεται νεκρή στο πάτωμα του σαλονιού.

Αφού διαβάσατε το κείμενο, παρακαλούμε υποδείξετε το βαθμό στον οποίο διαφωνείτε ή συμφωνείτε με κάθε μία από τις παρακάτω προτάσεις, με βάση την παρακάτω κλίμακα:

1= Διαφωνώ απόλυτα, 2= Διαφωνώ, 3= Μάλλον διαφωνώ, 4= Ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ,
5= Μάλλον συμφωνώ, 6= Συμφωνώ, 7= Συμφωνώ απόλυτα

1.Ο δράστης είχε κάποια δικαιολογία

1.....2.....3.....4.....5.....6.....7

2.Η συμπεριφορά του δράστη οφείλεται σε εξωτερικούς παράγοντες.

3.Ο δράστης φταίει για το έγκλημα.

4. Η προκλητική συμπεριφορά του θύματος είναι η αιτία για το έγκλημα.

5. Το θύμα ευθύνεται για το έγκλημα.

6. Η συμπεριφορά του δράστη ήταν αναμενόμενη με βάση την περιγραφή του.

7. Το θύμα προκάλεσε το περιστατικό.

8. Ο δράστης θα έπρεπε να αισθάνεται ενοχές για την συμπεριφορά του.

9. Το θύμα φταίει για το έγκλημα.

10. Ο δράστης προκάλεσε την βίαιη πράξη.

11. Το θύμα ήταν αφελές και παθητικό.

12. Ο δράστης ευθύνεται για το έγκλημα.

1.....2.....3.....4.....5.....6.....7

Παρακαλούμε συμπληρώστε τις παρακάτω ερωτήσεις

Ταυτότητα Φύλου

- Γυναίκα
- Άνδρας
- Non-binary
- Agender
- Genderfluid

Ηλικία (σε έτη):

Επίπεδο σπουδών

Δημοτικό

Γυμνάσιο-Λύκειο

Μετα-Λυκειακή εκπαίδευση

ΑΕΙ-(Α)ΤΕΙ

Μεταπτυχιακό

Διδακτορικός τίτλος σπουδών